

HOOFDSTUK 1 : INSTRUMENTARIUM

1. INVENTARISATIE	2
1.1. Basis milieubeleid.....	2
1.1.1. Decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid	2
1.1.2. Beleidsdocumenten van hogere bestuursniveaus.....	2
1.1.3. Gemeentelijke beleidsdocumenten	3
1.1.3.1. Beleidsdocumenten van de gemeente Lubbeek.....	3
1.1.3.2. Samenwerkingsovereenkomst	4
1.1.4. Procedure om tot het gemeentelijke milieubeleidsplan te komen.....	5
1.2. Organisatie van het gemeentelijk beleid en de gemeentediensten.....	6
1.2.1. Organisatie van het gemeentelijk beleid	6
1.2.1.1. Politieke verantwoordelijkheid voor de schepen van leefmilieu	6
1.2.1.2. Coherente bevoegdheidsverdeling	6
1.2.1.3. Streven naar een consequent bestuur.....	7
1.2.2. Organisatie van de gemeentelijke diensten	8
1.2.2.1. Milieudienst	8
1.2.2.2. Politie	12
1.2.2.3. MINA-werkers	12
1.2.2.4. Integratie op gemeentelijk vlak	12
1.2.3. Financiële milieupolitiek	13
1.3. Interne milieuzorg.....	13
1.4. Participatie van de burger in het gemeentelijk milieubeleid	15
1.4.1. Openbare onderzoeken, voorlichtingsvergaderingen, hoorzittingen,	15
1.4.2. Gemeentelijke MilieuAdviesRaad of MAR.....	16
1.5. Doelgroepenbeleid	17
1.5.1. Huishoudens.....	17
1.5.2. Scholen.....	17
1.5.3. Bedrijven en handelaars	18
1.5.4. Verenigingen.....	18
1.6. Communicatie	19
1.6.1. Algemeen	19
1.6.2. Communicatiebeleid in de gemeente Lubbeek	19
1.6.2.1. Communicatie voor eigen personeel (intern).....	20
1.6.2.2. Communicatie voor de verschillende doelgroepen (extern).....	20
2. DOELSTELLINGEN.....	24
3. ACTIES.....	25
ACTIE IN1. VERBETEREN MILIEUVORMING	25
ACTIE IN2. REALISATIE INTEGRAAL MILIEUBELEID IN GEMEENTELIJKE BESTUUR	26
ACTIE IN3. VASTLEGGEN TAKENPAKKET MILIEUDIENST	26
ACTIE IN4. OPTIMALISATIE VAN DE WERKING VAN DE MILIEUADVIESRAAD	27
ACTIE IN5. ACTIES NAAR GEMEENTELIJKE DIENSTEN (INTERNE MILIEUZORG)	29
ACTIE IN6. ACTIES NAAR EXTERNE PERSONEN EN (DEEL)DOELGROEPEN.....	30

HOOFDSTUK 1 : INSTRUMENTARIUM

In de afgelopen jaren is de aandacht voor de milieuproblematiek sterk toegenomen. De term 'milieu' is een trendwoord geworden en iedereen weet er wel iets over. De gemeente Lubbeek is hierdoor goed geplaatst om het (milieu)beleid naar de burgers toe te concretiseren. Het gemeentelijk bestuursniveau staat het dichtst bij de burger. Deze keuze heeft de gemeente vastgelegd in een verbintenis met het Vlaams Gewest door de ondertekening van de Samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar Duurzame Ontwikkeling'. Door de ondertekening van Instrumentarium verplicht de gemeente zich tot het opstellen van het gemeentelijk milieubeleidsplan. De Vlaamse regering geeft bovendien aan de gemeenten meer en meer taken op gebied van leefmilieu. Hierdoor is de gemeente in de mogelijkheid om een eigen coherent en structureel milieubeleid uit te bouwen, uiteraard binnen de krijtlijnen die op hoger niveau worden vastgelegd. Dit gemeentelijk milieubeleidsplan, kan een belangrijke leidraad vormen voor het te voeren milieubeleid.

1. INVENTARISATIE

1.1. Basis milieubeleid

1.1.1. Decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid

Het Decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) geeft een decretaal kader voor de milieuplanning in Vlaanderen. Het legt de basisdoelstellingen en beginselen vast van het milieubeleid in het Vlaams Gewest en scheidt een kader voor de milieuplanning op het niveau van het Vlaams Gewest, de provincie en de gemeente. Het decreet formuleert dat het milieubeleid ten behoeve van de huidige en toekomstige generaties tot doel heeft :

- Het beheer van het milieu door de duurzame aanwending van de grondstoffen en de natuur;
- De bescherming, tegen verontreiniging en onttrekking, van mens en milieu, en in het bijzonder van de ecosystemen die van belang zijn voor de werking van de biosfeer en die betrekking hebben op de voedselvoorziening, de gezondheid en de andere aspecten van het menselijk leven;
- Het natuurbehoud en de bevordering van de biologische en landschappelijke diversiteit, met name door de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke habitats, ecosystemen en landschappen met ecologische waarde en het behoud van de wilde soorten, in het bijzonder van die welke bedreigd, kwetsbaar, zeldzaam of endemisch zijn.

Het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering betreffende de provinciale en gemeentelijke milieubeleidsplanning en de milieuraad van 14 juni 2002 bepaalt dat provincies en gemeenten verplicht zijn hun milieubeleid te voeren op basis van een milieubeleidsplan. Zij stellen dat op conform de bepalingen van titel II, hoofdstuk 1, afdeling 3 en 4 van het decreet van 5 april 1995 houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid. Het gemeentelijk milieubeleidsplan wordt afgestemd op dat van de hogere overheden namelijk het gewestelijk en het provinciaal milieubeleidsplan.

1.1.2. Beleidsdocumenten van hogere bestuursniveaus

Het gemeentelijk milieubeleidsplan geeft op het niveau van de gemeente nadere uitwerking aan het gewestelijk en provinciaal milieubeleidsplan. Het gemeentelijk milieubeleidsplan mag niet afwijken van de bindende bepalingen van het gewestelijk en provinciaal milieubeleidsplan. Binnen de perken van de gemeentelijke bevoegdheden kan het gemeentelijk milieubeleidsplan, de beleidsplannen van de hogere bestuursniveaus wel aanvullen. Bij de opmaak van het milieubeleidsplan voor de gemeente Lubbeek moet bijgevolg rekening gehouden worden met onderstaande milieubeleidsplannen :

- Vlaams milieubeleidsplan 1997-2001 (MINA-plan 2) :
Het Vlaams milieubeleidsplan 1997-2001 is van kracht sedert 1 januari 1997. Het geeft aan hoe de milieuproblemen in Vlaanderen worden aangepakt en hoe de toestand van het Vlaamse milieu er in 2001 had moeten uitzien. In dit plan werden 179 (al dan niet bindende) acties en initiatieven opgenomen.

- Vlaams milieubeleidsplan 2003-2007 (MINA-plan 3) :
Het MINA-plan 3 is de opvolger van het MINA-plan 2. Het plan werd goedgekeurd op 19 september 2003. In dit plan zijn 41 projecten opgenomen. Het Vlaams milieubeleid vertrekt vanuit een thematische aanpak. Het Vlaams milieubeleid voor de planperiode 2003-2007 wordt opgebouwd vanuit 12 milieuthema's. Achtereenvolgens komen aan: (1) Verdunning van de ozonlaag, (2) Verandering van klimaat door het broeikaseffect, (3) Verontreiniging door fotochemische stoffen, (4) Verzuuring, (5) Vermesting, (6) Verspreiding van milieugevaarlijke stoffen, (7) Verontreiniging en aantasting van de bodem, (8) Verontreiniging door afvalstoffen, (9) Verstoring van watersystemen, (10) Hinder, (11) Versnippering, en (12) Verlies aan biodiversiteit. De milieuproblemen die onder elk van deze thema's vallen worden beschreven.
Het bindend karakter in het MINA-plan 3 ligt voornamelijk in het realiseren van de plandoelstellingen, overeenkomstig de bepalingen van het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid. Deze plandoelstellingen dienen de lokale overheden richting te geven aan het gemeentelijk milieubeleid.
- Provinciaal milieubeleidsplan 2000-2004 :
Het Provinciaal milieubeleidsplan 2000-2004 werd op 30 mei 2000 door de provincieraad vastgesteld. Net zoals het Vlaams milieubeleidsplan gaat dit plan uit van een thematische aanpak. Achtereenvolgens komen volgende thema's aan bod : (1) Verstoring luchtsamenstelling, (2) Vermesting, (3) Verspreiding van milieugevaarlijke stoffen, (4) Verontreiniging door afvalstoffen, (5) Verontreiniging van oppervlaktewater, (6) Verdroging, (7) Verstoring, (8) Aantasting van natuur- en landschap.
- Provinciaal Milieubeleidsplan 2004-2008 :
Het ontwerp van het nieuw provinciaal milieubeleidsplan met het openbaar onderzoek werd afgerond op 14 maart 2004. De provincieraad heeft het plan vastgesteld op 29 juni 2004. Het provinciaal milieubeleidsplan zal echter pas in werking treden vanaf 19 september 2004 (afstemming met de datum van in werking treden van het gewestelijk milieubeleidsplan), waardoor de gemeenten de langst mogelijke tijd hebben om te voldoen aan hun verplichtingen voor wat betreft het opstellen van een gemeentelijk milieubeleidsplan. De thematische indeling werd behouden en zoals in het gewestelijk milieubeleidsplan wordt gewerkt met (18) projecten.

1.1.3. Gemeentelijke beleidsdocumenten

1.1.3.1. Beleidsdocumenten van de gemeente Lubbeek

De gemeente heeft op eigen bestuursniveau enkele beleidsplannen waarmee bij de opmaak van het milieubeleidsplan rekening dient te worden gehouden :

- Bermbeheersplan (Seghers Ecologisch- en milieuvadvis, opgemaakt in 2001)
- Bosbeheersplannen voor de 3 gemeentelijke bossen (Bos en Groen, opgemaakt in 1999)
- Erosiebestrijdingsplan (IGO-Leuven, opgemaakt in 2004)
- Gemeentelijk Duurzaam Beleidsplan (Interleuven, opgemaakt in 2000)
- Gemeentelijk NatuurOntwikkelingsPlan – GNOP (Ariès, opgemaakt in 1996)
- Milieubeleidsplan 'Duurzaam Lubbeek STAP VOOR STAP' 2000-2004 (Technum, opgemaakt in 1999)
- Milieujaarprogramma 2004 (Interleuven en milieudienst Lubbeek, opgemaakt in 2004)
- Mobiliteitsplan (Gedas B.I. nv, opgemaakt in 2000)
- Ontwerpversie beheersplan Chartreuzenbos (Bos & Groen, opgemaakt in 2003)
- Planningsdocument C en 2de actieprogramma van het reductieplan bestrijdingsmiddelen volgens het draaiboek 'Zonder is gezonder' (Interleuven en milieudienst Lubbeek, opgemaakt in 2004)
- Ruimtelijk structuurplan Gemeente Lubbeek Startnota versie D (Gedas B.I. nv, opgemaakt in 2002)
- Slibbeheersplan 2003-2008 (Interleuven, opgemaakt in 2003)

1.1.3.2. Samenwerkingsovereenkomst

Algemeen

Steden en gemeenten kunnen op vrijwillige basis een overeenkomst afsluiten met het Vlaams Gewest over het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid. Door het ondertekenen van een overeenkomst verbinden steden en gemeenten er zich toe om de erin opgenomen bepalingen na te leven en de verbintenissen uit te voeren. Steden en gemeenten konden reeds volgende overeenkomsten afsluiten :

- *Overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de gemeente over het gemeentelijk MINA-beleid :*
Deze overeenkomst liep van 1 januari 1992 tot 31 januari 1996 en kon op 1 januari van de verschillende jaren onderschreven worden. Hierdoor verbonden de steden en gemeenten er zich onder meer toe : (1) de staat van het leefmilieu en de natuur op het gemeentelijk grondgebied te inventariseren en te onderzoeken, (2) jaarlijks een beleidsnota betreffende het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid op te maken, (3) een gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur op te richten, (4) het huishoudelijk afval meer selectief in te zamelen of te laten inzamelen, (5) een gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP) op te maken of te laten opmaken.
- *Gemeentelijk milieuconvenant 1997-1999 :*
De tweede overeenkomst kon overeenkomstig de geldende bepalingen, ingaan op 1 januari 1997, 1998 of 1999 en eindigde op 31 december 1999. Naast een basisovereenkomst konden de gemeenten ook een elftal subovereenkomsten afsluiten. De verbintenissen opgenomen in de basisovereenkomst hadden betrekking op de organisatie van de gemeentelijke diensten, de gemeentelijke MINA-raad, het gemeentelijk MINA-jaarprogramma, huishoudelijke afvalstoffen en het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan.
De subovereenkomsten hadden betrekking op de opmaak van een gemeentelijk MINA-beleidsplan (optie 1), een milieu-inventaris (optie 2), de Vlaamse milieudatabank (optie 3), preventie en selectieve inzameling van huishoudelijke afvalstoffen (optie 4), kringloopcentra (optie 5), de uitvoering van het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (optie 6), een duurzaam gemeentelijk beleid (optie 7), de aanstelling van gemeentelijke MINA-werkers (optie 8), de actie Vlaanderen proper (optie 9), een geïntegreerd rioleringsbeleid (optie 10) en een geluidsactieplan (optie 11).
- *Gemeentelijk milieuconvenant 2000-2001 :*
Deze overeenkomst ging in op 1 januari 2000 en liep af op 31 december 2001. Het gaat in feite over een verlenging van het gemeentelijk milieuconvenant 1997-1999 : de structuur en de inhoud van deze overeenkomst loopt immers gelijk met die van de vorige. In het kader van optie 7 van het milieuconvenant werden actieplannen rond volgende thema's opgesteld : (1) voorkoming van huishoudelijke afvalstoffen, (2) duurzaam gebruik van water, (3) gebruik van duurzame grondstoffen, (4) duurzaam gebruik van biociden, (5) zuinig energiegebruik.
- *Samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling': uitvoeringsfase 2002-2004*
Deze samenwerkingsovereenkomst is de opvolger van de milieuconvenants die sinds 1992 het lokaal milieubeleid moeten stimuleren. In de samenwerkingsovereenkomst vormt duurzaamheid expliciet de rode draad, waarbij integratie heel centraal is komen te staan. Het instrumentarium is één van de grote onderdelen van de overeenkomst en er tevens de basis van. Het instrumentarium bevat bepalingen die te maken hebben met de organisatie van de gemeentelijke diensten, de organisatie van de inspraak in het gemeentelijk milieubeleid en het basismilieubeleid (milieujaarprogramma, milieubeleidsplan). De 8 clusters vormen het tweede grote onderdeel van de overeenkomst. Elke cluster omvat een aantal bepalingen in verband met één specifiek onderdeel van het gemeentelijk milieubeleid. Volgende clusters maken deel uit van de overeenkomst : Vaste Stoffen, Water, Natuurlijke Entiteiten, Hinder, Mobiliteit, Energie, Burgers & Doelgroepen, Gebiedsgericht Beleid. Bij de beschrijving van de lokale milieuproblematiek in dit milieubeleidsplan wordt deze indeling gevolgd. In de zitting van de gemeenteraad van 26 juni 2002 ondertekende de gemeente Lubbeek deze samenwerkingsovereenkomst en dit op niveau 2. De gemeente opteert op niveau 1 voor alle clusters en op niveau 2 voor instrumentarium, vaste stoffen en water.

- *Samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling': uitvoeringsfase 2005-2007*

Het Vlaams Gewest heeft geopteerd om via opmerkingen, vereenvoudigingen en aanvullingen van de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 de nieuwe samenwerkingsovereenkomst samen te stellen. Hierdoor is de opbouw analoog gebleven: als basis namelijk het Instrumentarium en verdere uitbreiding via de clusters Vaste Stoffen, Water, Natuurlijke Entiteiten, Hinder, Mobiliteit, Energie, Burgers & Doelgroepen (enkel in niveau 3) en Gebiedsgericht Beleid (enkel in niveau 3). In de zitting van de gemeenteraad van 23 februari 2005 zal de gemeente Lubbeek deze samenwerkingsovereenkomst ondertekenen en dit op niveau 2. De gemeente opteert op niveau 1 voor alle clusters en op niveau 2 voor instrumentarium, vaste stoffen en water.

1.1.4. Procedure om tot het gemeentelijk milieubeleidsplan te komen

De gemeenteraad kan een gemeentelijk milieubeleidsplan vaststellen met het oog op de bescherming en het beheer van het milieu op het grondgebied van de gemeente. Het gemeentelijk milieubeleidsplan geeft op het niveau van de gemeente nadere uitwerking aan het gewestelijk milieubeleidsplan en het provinciaal milieubeleidsplan. Binnen de perken van de gemeentelijke bevoegdheden kan het gemeentelijk milieubeleidsplan het gewestelijk milieubeleidsplan en het provinciaal milieubeleidsplan ook aanvullen maar niet afwijken van de bindende bepalingen.

Het ontwerpplan wordt opgesteld door het college van burgemeester en schepenen. Bij het ontwerpen van het plan worden de naar zijn oordeel meest belanghebbende overheidsorganen, instellingen en privaatrechtelijke organisaties betrokken.

Het ontwerpplan wordt meegedeeld aan de Vlaamse regering, de gemeenteraadsleden, de administraties vertegenwoordigd in de provinciale milieuvergunningscommissie, de bestendige deputatie van de provincieraad en de door het college van burgemeester en schepenen aangewezen adviesorganen of organisaties.

Het ontwerpplan wordt voor een termijn van zestig dagen ter inzage gelegd op het gemeentebestuur. Het college van burgemeester en schepenen brengt dit ter kennis van de bevolking door aanplakking en publicatie in minimum twee dag- en/of weekbladen waarvan één met regionaal karakter. Iedereen kan in deze periode schriftelijke opmerkingen richten aan het college van burgemeester en schepenen.

Binnen dezelfde termijn brengen de hoger bedoelde instellingen, organen of organisaties hun met redenen omkleed advies ter kennis van het college van burgemeester en schepenen.

De bestendige deputatie onderzoekt het ontwerpplan in het bijzonder op zijn verenigbaarheid met het gewestelijk milieubeleidsplan en het provinciaal milieubeleidsplan en waakt over de coördinatie van de gemeentelijke milieubeleidsplannen binnen de provincie.

Binnen zestig dagen na het verstrijken van het openbaar onderzoek, onderzoekt de gemeenteraad de verleende adviezen en de ingediende opmerkingen en stelt het plan vast bij een met redenen omkleed besluit waarbij hij in het algemeen vermeldt wat hij omtrent de ingediende opmerkingen en verstrekte adviezen heeft overwogen.

Het plan wordt ter kennis gebracht aan de Vlaamse regering, de gemeenteraadsleden, de administraties vertegenwoordigd in de provinciale milieuvergunningscommissie, de bestendige deputatie van de provincieraad en de door het college van burgemeester en schepenen aangewezen adviesorganen of organisaties. Het plan ligt ter inzage bij de gemeente.

De bestendige deputatie kan binnen een termijn van drie maanden na de kennisgeving aan de hoger bedoelde instellingen, organen of organisaties de bepalingen van het plan die strijdig zijn met bindende bepalingen van het gewestelijk of het provinciaal milieubeleidsplan bij met redenen omkleed besluit vernietigen.

1.2. Organisatie van het gemeentelijk beleid en de gemeentediensten

Naast een beleidsplan zijn ook de nodige uitvoeringsorganen noodzakelijk. Voor de gemeente Lubbeek zijn dit in de eerste plaats het gemeentebestuur en de diverse diensten met in het bijzonder de milieudienst en groendienst. De organisatie en bevoegdheden van deze diensten moeten uiteraard van die aard zijn dat zij de uitvoering van een goed gemeentelijk milieubeleid mogelijk maken. Ook de rol van de schepen van leefmilieu is zeer belangrijk in het al dan niet slagen van het gevoerde milieubeleid. Deze persoon moet de stuwende kracht zijn om in de gemeentelijke beleidsruimte milieu en natuur, geïntegreerd met duurzaamheid, op de voorgrond te brengen. Verder vraagt een integratie van het milieubeleid in het gehele gemeentelijk beleid dat ook andere diensten rekening houden met de milieuaspecten van hun beslissingen.

1.2.1. Organisatie van het gemeentelijk beleid

1.2.1.1. Politieke verantwoordelijkheid voor de schepen van leefmilieu

Binnen het College van Burgemeester en Schepenen wordt de verantwoordelijkheid voor het leefmilieu best toegewezen aan één schepen (schepen van leefmilieu). Alle bevoegdheden inzake milieu- en natuurbeleid worden best aan deze schepen toegewezen. De combinatie van de bevoegdheid voor leefmilieu met andere bevoegdheden (ruimtelijke ordening, openbare werken, landbouw, ...) zou ook zo weinig mogelijk mogen leiden tot tegenstrijdige belangen.

Voor een goed milieubeleid is het belangrijk dat de schepen aan een aantal vereisten voldoet :

- In de eerste plaats moet hij/zij "interesse" hebben voor de milieuproblematiek en hierover een eigen visie hebben. Milieu mag zeker niet als een "bijkomende" bevoegdheid worden beschouwd;
- Hij/zij moet een degelijke kennis bezitten van de milieuproblematiek, zowel in het algemeen als specifiek wat de gemeente betreft (of bereid zijn deze op korte termijn te verwerven) en oog hebben voor de signalen uit de omgeving (milieu + burgers);
- Hij/zij moet voldoende kennis bezitten (of bereid zijn deze op korte termijn te verwerven) van de initiatieven over de provinciale en gewestelijke regionale en nationale overheid, zodat hij/zij in staat is optimaal in te pikken op de geboden kansen;
- Er moet voldoende bereidheid in het College van Burgemeester en Schepenen aanwezig zijn, zodat hij/zij zijn/haar beleidsinitiatieven op vlak van leefmilieu, ook door het College kan laten meedragen.

Het is uiteraard niet evident om te verifiëren in welke mate een schepen van leefmilieu aan bovenvermelde vereisten voldoet. Alleszins moet de wil aanwezig zijn om een goed beleid te voeren. Dit impliceert o.a. dat de schepen voor het verkrijgen van voldoende (dossier)kennis voortdurend een beroep doet op de deskundigheid van zijn personeel en op deze van externe instanties. Regelmatig overleg tussen de schepen en zijn/haar personeel en/of externe instanties is dan ook noodzakelijk. Zoals boven reeds aangehaald is, is ook een voldoende (basis)kennis belangrijk, o.a. om bij een dergelijk overleg voldoende eigen inbreng te kunnen waarmaken. Verder moet de schepen oog hebben voor de verwachtingen van de inwoners op het vlak van leefmilieu. Een constructieve samenwerking met de gemeentelijke milieuvadvisraad (MAR) en andere belangengroepen, die opkomen voor de belangen van het (lokaal) leefmilieu, is hierbij belangrijk.

Uit het bovenstaande valt af te leiden, dat de motivatie en bereidwilligheid bij de schepen van leefmilieu, maar ook bij de andere bestuurders, om van het aspect leefmilieu een volwaardige tak van het beleid te maken, zeer belangrijk is. Zeker in het verleden was dit een knelpunt in meerdere Vlaamse gemeenten.

1.2.1.2. Coherente bevoegdheidsverdeling

Idealiter zouden de hieronder opgesomde bevoegdheden tot de bevoegdheid van de schepen van leefmilieu moeten behoren. Het creëren van een consequente en coherente bevoegdheidsverdeling moet nagestreefd worden bij elke vorming van een nieuw schepencollege. Dit geldt voor alle schepenen. Voor de bevoegdheid inzake leefmilieu kan onderstaande lijst een leidraad zijn :

- Bevoegdheid inzake milieu :
 - *algemeen milieubeleid* : alle aspecten inzake bescherming van het leefmilieu, met o.a. het integraal waterbeleid (kwalitatief en kwantitatief), het hinderbeleid (voorkoming / beperking van lawaaihinder, geluidshinder, bodemvervuiling, ...), integratie van het duurzaamheidsbeleid, e.a.

- *milieuvergunningenbeleid* : dit is de kernbevoegdheid. Het doen naleven van de milieureglementering door bedrijven, burgers en gemeente zelf, moet hinder voorkomen en leiden tot een kwalitatief leefmilieu in zijn diverse aspecten (oppervlaktewater, lucht, bodem, lawaai). Inzake vergunningen (verlening en controle) heeft de gemeente en de schepen van leefmilieu een belangrijke morele verantwoordelijkheid. Een consequente aanpak van zowel bedrijven als particulieren die het niet zo nauw nemen met de milieuwetgeving, is hier een noodzaak. De eigen (milieuvriendelijke) gemeentelijke werking kan een voorbeeldfunctie uitoefenen.
- *afvalbeleid* : dit is een zeer belangrijk aspect van het milieubeleid, waarbij de burgers & doelgroepen sterk betrokken zijn.
- *natuurbeleid* : het beleid inzake behoud en de ontwikkeling van de natuur in de gemeente heeft gevolgen voor de kwaliteit van het leefmilieu. Hiervoor kan worden samengewerkt met externe instanties zoals Natuurpunt vzw.
- *groenbeleid* : via groenaanleg, -beheer en -onderhoud kan ook aan natuurontwikkeling in de gemeente worden gedaan.
- **Bevoegdheid ruimtelijke ordening** :
Deze bevoegdheid met o.m. de opmaak van het gemeentelijk structuurplan is zowel op vlak van milieubeleid als op vlak van natuurbeleid, zeer belangrijk. De inrichting van de ruimte heeft immers onmiddellijke gevolgen voor de (leefmilieu)kwaliteit van betreffende ruimte, evenals voor de kansen voor natuur.

Een integrale bevoegdheid voor al de hierboven vermelde beleidsdomeinen garandeert het best dat, zeker wat de desbetreffende aspecten aangaat, een geïntegreerd beleid kan gerealiseerd worden. Er dient echter te worden opgemerkt dat dit ook tot een machtspositie kan leiden zodat er in sommige gevallen beter kan geopteerd worden om bovenstaande bevoegdheden over verschillende schepenen te verdelen; een goed overleg tussen de verschillende schepenen is dan wel onontbeerlijk.

Anderzijds zijn er veel beleidsdomeinen (o.a. openbare werken, landbouw, mobiliteit, ...) waarvan het beleid ook consequenties heeft voor het milieu. Het is dan ook niet mogelijk om alle bevoegdheden die rechtstreeks of onrechtstreeks met leefmilieu te maken hebben, aan één schepen toe te vertrouwen. Wel is het hier belangrijk dat in alle relevante dossiers de milieuaspecten aan bod komen. De schepen zou er daarom wel op moeten kunnen toezien dat dit ook gebeurt in de dossiers waarover hij/zij zelf geen bevoegdheid heeft. Vooral de materie openbare werken draagt vaak milieuconsequenties met zich mee. Indien ook deze bevoegdheid wordt toegevoegd is dit een belangrijke troef bij de concretisering van een meer geïntegreerd milieubeleid, maar deze combinatie levert mogelijk ook onverenigbaarheden op namelijk enerzijds tussen de schepen als "uitvoerder" van werken (in zijn functie van schepen van openbare werken) en anderzijds de schepen als "controleur" op naleving milieuwetgeving (in zijn functie als schepen van leefmilieu).

Situatie in de gemeente Lubbeek

In de beleidsperiode 2000-2006 is mevrouw Betty Depret de Lubbeekse schepen die bevoegd is voor volgende beleidsdomeinen : Leefmilieu, Cultuur, Senioren, Volksgezondheid, Internationale aangelegenheden, ICT en Informatie. De bevoegdheden over ruimtelijke ordening en openbare werken behoren hier dus niet bij. Een goede samenwerking tussen de schepen van leefmilieu, schepen van ruimtelijke ordening en de schepen van openbare werken beperken beleidconflicten.

1.2.1.3. Streven naar een consequent bestuur

Alle beleidsbeslissingen worden normaal genomen in collegiaal verband door het voltallige schepencollege. Zoals hoger reeds vermeld, moet niet alleen de schepen van leefmilieu maar moeten alle schepenen ervoor zorgen dat de zorg voor een gezonde leefomgeving als een rode draad doorheen het gevoerde beleid loopt. Verder moeten de specifieke beleidsinitiatieven van de schepen van leefmilieu door het schepencollege collegiaal worden ondersteund. Enkel op die manier kan het beleid als coherent overkomen bij de bevolking. Verder heeft de gemeente en het gemeentebestuur, meer dan de hogere bestuursniveaus, ook een belangrijke voorbeeldfunctie. Het effectief realiseren van deze voorbeeldfunctie in de gemeentelijke werking draagt bij tot de geloofwaardigheid van het gevoerde milieubeleid.

1.2.2. Organisatie van de gemeentelijke diensten

1.2.2.1. Milieudienst

a. Noodzaak gemeentelijke milieudienst

Door de toename van de bevoegdheden van de gemeente binnen de milieuwetgeving (VLAREM-wetgeving, bodemdecreet, afvalstoffendecreet, ...) en de toename van de taken in het kader van de verschillende milieuconvenanten, is er steeds meer behoefte aan personeel dat zich voltijds bezighoudt met leefmilieu. Dergelijke taakomschrijving vereist een ambtelijke ondersteuning door een volwaardige zelfstandige dienst met eigen mensen en materiaal. Verder is, gezien de complexiteit van de materie, ook ondersteuning door een bovengemeentelijke "gespecialiseerde" dienst wenselijk.

Situatie in de gemeente Lubbeek tijdens de ontwerpfase van het Milieubeleidsplan 2005-2009

Lubbeek beschikt over een gemeentelijke milieuableider, Bruno Van Horenbeek. Daarnaast wordt hij bijgestaan door een voltijds administratief bediende, Nadine Jochmans, voor bepaalde milieutaken en een voltijds administratief assistent, Marc Vranckx, voor bepaalde deeltaken. De dienst wordt vervuld door de groenambtenaar, Steve Meurrens. Door de aansluiting van de gemeente bij de intergemeentelijke milieudienst van de Dienstverlenende Vereniging Interleuven kan ze een beroep doen op een duurzaamheidsambtenaar die de duurzaamheidstaken voor haar rekening neemt.

b. Vereisten voor een milieuableider

Zoals hierboven gesteld, is het inschakelen van een volwaardige milieuableider in het gemeentelijk beleid wenselijk. Een dergelijke ambtenaar moet aan bepaalde vereisten voldoen om zijn/haar taak optimaal te kunnen uitoefenen. Enkele belangrijke kenmerken zijn :

- **Voldoende deskundigheid** : de milieuableider dient iemand te zijn die reeds de nodige opleiding(en) genoten heeft op gebied van leefmilieu :
 - basisopleiding in een richting m.b.t. milieu is hierbij wenselijk.
 - aanvullende opleidingen, zoals milieukunde en de opleiding die men dient te volgen om het VLAREM-attest te behalen, kunnen ook volstaan.
- **Zelfstandigheid en zin voor initiatief** : de milieuableider moet in staat zijn om bestekken op te maken. Hij/zij moet ook zelfstandig initiatieven kunnen uitwerken op gebied van milieu, duurzaamheid en natuur.
- **Bereidheid tot bijscholing** : alles omtrent milieu evolueert immers zeer snel. Concreet betekent dit het volgen van studiedagen, specifieke cursussen, voorlichtingsvergaderingen, e.d. De gemeente dient hiervoor de nodige middelen te voorzien en de milieuableider voldoende ruimte te geven.
- **Ervaring** : ondanks alle gevolgde opleidingen, blijft ervaring zeer belangrijk zeker voor de continuïteit van het beleid.
- **Communicatieve vaardigheden** : de milieuableider staat in rechtstreeks contact met zowel de bevolking als met de beleidsverantwoordelijken. Ook moet hij/zij in staat zijn bepaalde initiatieven actief te begeleiden naar de bevolking toe.
- **Motivatie en visie** : hij/zij moet voldoende gedreven zijn om standpunten te verdedigen, mensen te motiveren en dergelijke meer; dit ondanks de te verwachten tegenkanting, hetzij vanuit (een deel van) de bevolking, belangengroepen of het schepencollege.

Gezien de complexiteit van de materie is het echter onmogelijk om over alle milieudomeinen evenveel kennis te vergaren. Het hebben van een gemeentelijke milieuableider en het aansluiten bij een (intergemeentelijk) team van deskundigen, is dus zeker niet tegenstrijdig, maar zoals hoger reeds gesteld, eerder aanvullend. Een eigen dienst met meerdere "deskundigen" is voor een middelgrote gemeente immers niet haalbaar.

Situatie in de gemeente Lubbeek

Zoals reeds eerder gesteld beschikt Lubbeek over een gemeentelijke milieuableider Bruno Van Horenbeek. Hij heeft een opleiding gevolgd voor het behalen van het VLAREM-attest in de Oost-Vlaamse Bestuursacademie. De milieuverantwoordelijke werd door de gemeenteraad aangesteld als erkende milieuableider met controlebevoegdheid in het kader van art. 58 van VLAREM I. Verder is de gemeente Lubbeek aangesloten bij de intergemeentelijke milieudienst en het duurzaamheidsteam van Interleuven.

Er worden frequent studiedagen gevolgd en de dienst is geabonneerd op vakliteratuur. De gemeente heeft gekozen voor een duurzaamheidsambtenaar via aansluiting met Interleuven. De duurzaamheidsambtenaar zorgt mee voor de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 en 2005-2007.

c. Takenpakket voor een milieudienst

Leefmilieu is een zeer ruim beleidsaspect waardoor het daarbij horende takenpakket van de milieudienst niet onderschat mag worden. Best wordt de dienst dan ook niet belast met andere vaak praktische en tijdrovende taken die niet onmiddellijk betrekking hebben op het milieubeleid. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de taken die bij voorkeur tot het takenpakket van een milieudienst zouden moeten behoren. Het betreft uiteraard geen limitatieve lijst en de lijst kan per gemeente verschillen, afhankelijk van de diverse aanwezige diensten en de taakverdeling. Een deel van deze taken, wordt uitgevoerd in samenwerking met de intergemeentelijke milieudienst van Interleuven waarbij de gemeente is aangesloten.

- **Beleidsadviserende taak**
De milieudienst moet over meerdere beleidsaspecten advies verstrekken aan het College van Burgemeester en Schepenen of aan de schepenen van leefmilieu. Naast de verder behandelde onderwerpen betreft het o.a. :
 - advisering inzake planning en uitvoering van concrete acties wat betreft leefmilieu, duurzaamheid en natuur;
 - advisering inzake gemeentelijk beleid m.b.t. uitvoering samenwerkingsovereenkomst;
 - advisering inzake technische aangelegenheden m.b.t. waterzuiveringsinfrastructuur, riolering, afvalverwijdering;
 - advisering inzake uitvoering van natuuracties o.a. in het kader van het GNOP;
 - advisering inzake milieu-impact van planologisch beleid o.a. structuurplan, mobiliteitsplan;
 - advisering inzake milieu-impact van diverse andere aspecten van het gemeentelijk beleid, o.a. openbare werken.
 De adviezen kunnen uitgebracht worden in de vorm van beleidsrapporten, verslagen op basis van onderzoeken, kosten-batenanalyses, ... De laatste 2 adviserende taken beogen het realiseren van een horizontale integratie van het milieubeleid binnen de andere sectoren in het gemeentelijk beleid. Uiteraard moet hierbij nauw samengewerkt worden met andere diensten, waarbij soms tegenstrijdige belangen deze taak kunnen bemoeilijken.
- **Opmaak van een milieujaarprogramma**
De opmaak van een milieujaarprogramma kadert in de samenwerkingsovereenkomst. In een dergelijk milieujaarprogramma wordt een overzicht gegeven van alle acties wat betreft leefmilieu en natuur die de gemeente enerzijds in dat kalenderjaar heeft uitgevoerd en anderzijds in het volgend kalenderjaar wil uitvoeren. In dit programma zijn ook de nodige begrotingen met betrekking tot de inzet van mankracht en middelen opgenomen. De milieuambtenaar en de duurzaamheidsambtenaar moeten tevens de drijvende kracht zijn achter de effectieve uitvoering van de acties opgenomen in het milieujaarprogramma.
- **Permanente evaluatie van de milieukwaliteit**
Een permanente evaluatie en opvolging van de milieukwaliteit binnen de gemeente door inventarisatiewerk met betrekking tot water- en luchtverontreinigingsbronnen, geluidsbronnen, hinderlijke inrichtingen, afvalinzameling, grondwaterwinningen, e.d. Klachten vormen ook een belangrijk instrument om een inventaris van knelpunten op te stellen. Naast eigen inventarisatiewerk moeten ook de resultaten van de door andere overheden uitgevoerde milieustudies, metingen en/of meetcampagnes die betrekking hebben op de gemeente ingezameld worden zodat zij mee in rekening kunnen gebracht worden bij de evaluatie. Bij deze milieutaak is niet enkel de milieudienst betrokken maar ook andere diensten, de politie en externen.
- **Advisering milieuvergunningaanvragen**
De opvolging en advisering van dergelijke dossiers is een specifieke taak voor de milieudienst.
 - *Milieuvergunningaanvragen klasse 2 en Meldingen klasse 3* : De vergunning voor een klasse 2 en de melding van een klasse 3-inrichting worden verleend door het schepencollege. De milieudienst adviseert het schepencollege van de gemeente.
 - *Milieuvergunningaanvragen klasse 1* : De vergunning voor klasse 1-inrichtingen wordt verleend door de bestendige deputatie van de Provincie. De rol voor de milieudienst bestaat hier in het voorbereiden van het advies van het schepencollege naar de Provincie toe. Ook kan een afgevaardigde van de milieudienst de gemeente vertegenwoordigen binnen de provinciale milieuvergunningcommissie.

- *Natuurvergunningaanvragen* : Het advies wordt geleverd door de milieudienst en hogere instanties zoals Bos en Groen.
- *Advisering van burgers bij vergunningaanvragen* : De meeste burgers hebben onvoldoende kennis van de procedure en de wetgeving terzake. Een goede advisering kan het vlotte verloop van de procedure sterk bevorderen.
- *Vergunningaanvragen gemeentelijke inrichtingen* : Ook een aantal gemeentelijke inrichtingen moeten over een vergunning (melding) beschikken. De milieudienst moet deze dossiers opvolgen en o.a. zorgen dat tijdig de nodige aanvragen worden ingediend.
- *Praktische rol* : In de procedure worden diverse taken opgelegd aan de gemeente : het in ontvangst nemen van dossiers, deze verzenden voor advies, brieven naar buurtbewoners versturen, het openen van een openbaar onderzoek, de bekendmaking, ... Dit is uiteraard ook een taak voor de milieudienst.
- **Controlerende taak met betrekking tot het opsporen van milieuovertredingen**
De VLAREM-wetgeving geeft aan de gemeente de bevoegdheid tot uitoefening van controle op hinderlijke inrichtingen klasse 3 en 2. Het toezicht op de naleving van de milieuvergunning gebeurt vooral door de milieuambtenaar en de politie. Zij beschikken hiertoe over allerlei handhavingsmiddelen. De meest voorkomende zijn : de schorsing en opheffing van de vergunning, het bevel tot stopzetting, verzegeling en sluiting van de onderneming en het geven van raadgevingen, aanmaningen en bevelen. De controle moet op een planmatige wijze gebeuren. Dit impliceert zowel preventieve controles, als controles naar aanleiding van problemen (klachten). Voor deze taak moet de milieuambtenaar over een VLAREM-attest beschikken. Indien de gemeente niet beschikt over een persoon met een VLAREM-bekwaamheidsbewijs dient de gemeente een overeenkomst af te sluiten met de politiezone waarin een samenwerking wordt afgesproken. Een voldoende wisselwerking tussen de milieudienst en de lokale politie is hoe dan ook noodzakelijk. Daarnaast is het Vlaams Gewest gestart met de uitbouw van een Milieu Management InformatieSysteem (MMIS). De gemeente verbindt er zich toe via ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst om met betrekking tot de gegevensinvoer van het MMIS een bijdrage te leveren aan de databank Milieuvergunningenloket (eMIL), Milieuklachten-, Registratie- en OpgvolgingsSysteem (MKROS), Natuurvergunningenloket (NAV) en de rioleringsdatabank. Deze databank heeft een betere dossieropvolging van milieuvergunningen tot doel. Tenslotte behoort ook de controle op naleving van de milieuvoorwaarden in de eigen gemeentelijke inrichtingen tot de taak van de milieudienst.
- **Behandeling van klachten**
Indien inwoners klachten hebben rond milieuhinder kunnen ze deze melden bij ofwel de politie ofwel bij de milieudienst. Zo wordt deze dienst ook verantwoordelijk voor de verdere opvolging. Het bijhouden van een efficiënt klachtenregister is een noodzakelijk hulpmiddel om deze opvolging efficiënt te kunnen uitvoeren. In deze context kan verwezen worden naar de uitbouw van een Milieu Management InformatieSysteem (MMIS) door het Vlaams Gewest. De gemeente verbindt er zich toe, via ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst, om met betrekking tot de gegevensinvoer van het MMIS een bijdrage te leveren aan o.a. het MilieuKlachten-, Registratie- en OpgvolgingsSysteem (MKROS). Bedoeling is dat alle meldingen van klachten gerelateerd aan een vergunningsplichtige inrichting of activiteit en van klachten die het gevolg zijn van een probleem van geluids-, geur-, stof-, roet- of lichthinder in de toekomst geregistreerd worden via MKROS. Milieuklachten waarbij een vermoeden bestaat dat de menselijke gezondheid kan worden aangetast (bv. aantasting van de luchtkwaliteit door het gebruik van bestrijdingsmiddelen, door asbestvezels, smog en roet, aantasting bodem en water door olie en benzine, door gevaarlijk afval e.a.) dienen eveneens te worden geregistreerd. Rond deze materie kan bijstand verleend worden door het Steunpunt Milieu en Gezondheid. Uiteraard zal voor praktische taken (vb. opruimen sluikstort) een beroep moeten gedaan worden op de groendienst.
- **Opvolging en uitwerking van de samenwerkingsovereenkomst**
Het uitvoeren van de taken, opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst, behoort uiteraard tot de bevoegdheid van de milieudienst. Voor het uitvoeren van een aantal taken dient er, gezien de omvang van het werk, een beroep te worden gedaan op derden (studiebureaus). Ook in dit geval blijft voor de milieudienst een belangrijke taak weggelegd (opvolging, controle, ...).

- Een informerende, sensibiliserende en educatieve taak
Deze informerende en educatieve taak heeft als doel :
 - het gevoerde milieubeleid kenbaar te maken en de bevolking erbij te betrekken (o.a. via de werking van de milieuadviesraad);
 - het milieu- en natuurbewustzijn bij de bevolking te verhogen;
 - de medewerking en betrokkenheid van de burgers & doelgroepen te verhogen bij de uitvoering van een aantal milieutaken.
 Ook intern, voor beleidverantwoordelijken en gemeentepersoneel, is een sensibiliserende rol weggelegd (voorbeeldfunctie van gemeente en gemeentelijke diensten).

Situatie in de gemeente Lubbeek

Volgende taken worden momenteel reeds door de milieudienst (milieuambtenaar + intergemeentelijke milieudienst van Interleuven) uitgevoerd :

- Beleidsadviserende taak : De milieudienst verstrekt over meerdere beleidsaspecten advies aan de schepen van leefmilieu en aan het College van Burgemeester en Schepenen.
- Opmaak van een milieujaarprogramma : De opmaak van een milieujaarprogramma kadert in de Samenwerkingsovereenkomst. De intergemeentelijke milieudienst zorgt samen met de milieuambtenaar voor de opmaak van dit milieujaarprogramma. De concrete uitvoering van acties gebeurt door de duurzaamheidsambtenaar in samenwerking met de gemeentelijke milieudienst.
- Opvolging en uitwerking van de acties van de Samenwerkingsovereenkomst : In de Samenwerkingsovereenkomst worden een aantal acties bepaald per cluster en per niveau die moeten worden opgestart en uitgevoerd tijdens de duur van deze overeenkomst. Voor de uitvoering van de acties van de Samenwerkingsovereenkomst is de gemeente Lubbeek aangesloten bij de intergemeentelijke milieudienst van Interleuven. Indien de gemeente voldoet aan het te behalen niveau per cluster, ontvangt zij hiervoor een subsidie van het Vlaams Gewest.
- Permanente evaluatie van de milieukwaliteit : Er wordt een inventaris van hinderlijke inrichtingen bijgehouden. Daarnaast worden ook de door de andere overheden uitgevoerde milieustudies, metingen en/of meetcampagnes die betrekking hebben op de gemeente, gearhiveerd in het gemeentehuis.
- Advisering milieu- en natuurvergunningaanvragen : De opvolging en advisering van milieu- en natuurvergunningaanvragen gebeurt door de milieuambtenaar. Regelmatig wordt ook advies inzake vergunningaanvragen gevraagd bij de intergemeentelijke milieudienst. De schepen van leefmilieu vertegenwoordigt de gemeente Lubbeek in de provinciale milieuvergunningcommissie.
- Controlerende taak met betrekking tot het opsporen van milieuovertredingen : Zoals reeds eerder vermeld, beschikt de milieuambtenaar over een VLAREM-bekwaamheidsbewijs. Wegens tijdgebrek worden er slechts weinig preventieve controles uitgevoerd. Er worden wel controles uitgevoerd indien er klachten van omwonenden zijn of indien de exploitant in kwestie een milieuvergunning aanvraagt. Daarnaast is er goede samenwerking met de politie van de politiezone Lubbeek; er werd hieromtrent een overeenkomst afgesloten. Er zal gestart worden met het invoeren van gegevens in het Milieuvergunningenloket (eMIL) van zodra dit systeem operationeel is.
- Behandeling van klachten : Alle klachten die op het gemeentehuis terechtkomen zowel schriftelijke, telefonische als mondelinge worden geregistreerd in de klachtenmap. Hierbij wordt ook onmiddellijk de dienst aangeduid die de klacht dient op te volgen. Voor de praktische taken (bv. opruimen sluikestort of het snoeien van overhangende takken) wordt een beroep gedaan op de groendienst. De klachten die binnenkomen bij de politie worden niet in dit systeem ingebracht aangezien de gegevens niet kunnen worden doorgegeven aan de milieudienst volgens de wet op de privacy. Van zodra het MilieuKlachten-, Registratie- en OpvolgingsSysteem (MKROS) ter beschikking zal gesteld worden door het Vlaams Gewest, zal de gemeente Lubbeek gebruik maken van dat systeem.
- Een informerende, sensibiliserende en educatieve taak : Het correct informeren en sensibiliseren van de inwoners begint met het uitbouwen van de eerstelijnmilieuzorg : via telefoon, via mail, via brieven, via het verspreiden van folders en brochures, via een bezoek aan het milieuloket, ... Maandelijks, behalve in juli, verschijnt het gemeentelijk informatiekraantje met daarin meerdere artikels rond het leefmilieu. De gemeente Lubbeek heeft ook een gemeentelijke website (www.lubbeek.be) waarop informatie kan vergaard worden. Bij specifieke doelgroepen zoals de basisscholen kan er ook op educatief vlak gewerkt worden.

1.2.2.2. Politie

Iedere politieambtenaar beschikt over een algemene opsporings- en vaststellingsbevoegdheid inzake milieudelicten. Deze algemene opsporings- en vaststellingsbevoegdheid is gekoppeld aan een vermoeden van misdrijf of aan de aanwezigheid van een strafbaar feit. Hierin ligt meteen ook het grote verschil met de bijzondere toezichtsbevoegdheid zoals hieronder verder uitgewerkt. De bijzondere toezichtsbevoegdheid steunt steeds op een bijzondere wettelijke of decretale grondslag, maar veronderstelt geen verdenking en kan altijd en overal worden uitgeoefend. De agenten van de politie zijn bevoegd om bijzonder toezicht uit te oefenen of handhavingsmaatregelen te nemen, indien zij door de gemeente zelf zijn aangewezen en beschikken over een VLAREM-bekwaamheidsbewijs. Ze stellen eventuele inbreuken vast en leggen dwangmaatregelen op in inrichtingen van klasse 2 en 3, die worden geëxploiteerd in strijd met de vergunningsvoorwaarden. Hetzelfde geldt voor klasse 2 en 3-inrichtingen die een dreigend of ernstig gevaar voor mens en milieu vormen. Voor klasse 1-inrichtingen blijft het optreden van de agenten evenwel beperkt tot het uitvoeren van technische controles zoals het nemen van stalen of het meten van de geluidsoverlast. De bevoegdheid tot het nemen van dwangmaatregelen voor inrichtingen die zonder de vereiste vergunning worden geëxploiteerd ligt in eerste fase bij de burgemeester. Pas als deze niet of onvolkomen optreedt, kunnen de voorgeschreven dwangmaatregelen worden genomen door de aangewezen agenten van de politie. Voorafgaandelijk aan de mogelijkheid tot het opleggen van dwangmaatregelen, beschikken de agenten over de bevoegdheid om raadgevingen, aanmaningen of bevelen te geven.

Situatie in de gemeente Lubbeek

Er is een overeenkomst met de politiezone afgesloten i.v.m. de taakverdeling omtrent milieuklachten en -overtredingen. Er is een politieagent die beschikt over een VLAREM-bekwaamheidsattest. Bij de meeste problemen werkt de milieuableidende samen met de politie.

1.2.2.3. MINA-werkers

De gemeente kan een beroep doen op de MINA-werkers (milieu- en natuurwerkers) voor het realiseren van werkzaamheden in het kader van het natuur-, bos- en groenbeheer, de landschapszorg en voor het uitvoeren van diverse activiteiten op de containerparken. Met steun van de provincie Vlaams-Brabant werden de gemeentelijke MINA-werkers samengebracht in INL-teams (intergemeentelijk natuur- en landschapsteam) die bij IGO-Leuven (InterGemeentelijk Opbouwwerk Leuven) werden ondergebracht. Door de afspraken die tussen de provincie Vlaams-Brabant, de gemeenten en IGO-Leuven gemaakt werden, kunnen deze INL-teams niet ingezet worden voor taken op het containerpark en rond groenbeheer.

Vermits het om arbeiders uit de kansengroepen gaat, worden daardoor ook doelstellingen uit het tewerkstellingsbeleid gerealiseerd. Voor de keuze van de werkzaamheden kan de gemeente zich baseren op de niet-limitatieve lijst van werkzaamheden welke al dan niet in aanmerking komen voor subsidie.

Situatie in de gemeente Lubbeek

Sinds 1998 zijn 2 MINA-werkers actief voor de gemeente. De praktische begeleiding van het project en van de arbeiders wordt waargenomen door IGO-Leuven die een aantal steden/gemeenten groepeerd zodat er ploegen van een 10-tal arbeiders ontstaan. De ploegbaas van het team dat actief is in de gemeente Lubbeek is Stefaan Degreef. De provincie Vlaams-Brabant ondersteunt het project door het subsidiëren van de begeleiders. De INL-ploeg richt zich in eerste instantie tot de uitvoering van acties in de cluster Natuurlijke Entiteiten en naar de GNOP-acties.

1.2.2.4. Integratie op gemeentelijk vlak

De gemeente dient te werken aan een geïntegreerd duurzaam lokaal milieubeleid. Hiertoe dient ambtelijk overleg te worden georganiseerd met volgende doelstellingen :

- er wordt gestreefd naar een maximale afstemming tussen het milieubeleid en de andere beleidsplanningsprocessen (zoals m.b.t. ruimtelijke ordening, mobiliteit, ...). Een globaal kader wordt opgemaakt waarbinnen geïntegreerde acties worden aanbevolen;
- de coördinatie van de opmaak en de uitvoering van het gemeentelijk milieujaarprogramma en het milieubeleidsplan;
- de communicatie van het lokale milieubeleid, zowel naar de gemeentelijke diensten, als naar de doelgroepen en de bevolking.

Bij dit ambtelijk overleg worden ten minste ambtenaren uit de verschillende milieusectoren en de beleidsdomeinen zoals Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en andere belanghebbende diensten betrokken. Dit ambtelijk overleg kan aansluiten bij bestaande overlegstructuren van de gemeente.

Situatie in de gemeente Lubbeek

Er wordt maandelijks een coördinatievergadering georganiseerd waarop de secretaris en diensthoofden aanwezig zijn. Op regelmatige basis overleggen de diensthoofden van Ruimtelijke Ordening, Milieu en Stedenbouw onder de noemer van Grondgebonden Materie. Wekelijks overloopt de milieuableidende en de secretaris alle dossiers voor het schepencollege en bespreken de knelpunten en problemen die zich hebben voorgedaan tijdens de week. Wekelijks overloopt de schepenen van milieu alle dossiers die op het College van Burgemeester en Schepenen worden gebracht. Zij vraagt extra uitleg of achtergrondinformatie aan de persoon die het dossier heeft opgemaakt. Wekelijks is er een overleg met de leden van de milieudienst over dossiers, nieuwe projecten, administratieve taken, deadlines die gehaald moeten worden, ... Op deze manier blijft iedereen op de hoogte en wordt de dienstverlening aan het milieuloket en naar de bevolking toe gewaarborgd. Een medewerkster van de intergemeentelijke milieudienst van Interleuven overlegt regelmatig met de milieuableidende en duurzaamheidsambtenaar inzake adviezen bij vergunningen, nieuwe wetgevingen, studiedagen, ...

1.2.3. Financiële milieupolitiek

De financiële politiek kan opgesplitst worden in 2 grote blokken. Enerzijds is er de zogenaamde bestedingspolitiek en anderzijds is er de inkomstenpolitiek.

De bestedingspolitiek omvat zowel de vaste kosten (kosten werking milieudienst, ...) als de investeringen die de gemeente doet. De investeringen kunnen zijn :

- het uitvoeren van projecten en initiatieven om milieuproblemen op te lossen. De afvalinzameling en -verwerking is hier duidelijk de belangrijkste uitgavenpost;
- het uitvoeren van natuurprojecten (aankoop, beheer en onderhoud, ...) o.a. de acties vermeld in het GNO;
- het ontwikkelen van educatieve en sensibiliserende initiatieven;
- de ontwikkeling van stimulerende instrumenten voor derden zoals het verstrekken van subsidies voor een milieuvriendelijk handelen door deze derden.

Een bestedingspolitiek die bij de opmaak van een beleidsplan voldoende aandacht vereist, moet besteed worden aan de spreiding van de investeringen over verscheidene jaren heen. Er dient prioriteit aan projecten toegekend te worden. Het toekennen van dergelijke prioriteiten is niet altijd even eenvoudig.

Bij de inkomstenpolitiek gaat de gemeente haar milieubeleid financieel ondersteunen door het innen van financiële middelen op milieubelastende zaken. Dit kan onder meer omvatten : heffingen op hinderlijke inrichtingen, huisvuiltaks, hoge boetes opleggen bij vastgestelde milieuovertredingen (vb. boete op sluikestorten, sluikestoken, ...).

1.3. Interne milieuzorg

Onder een milieuzorgsysteem wordt verstaan : 'het samenhangend geheel van beleidsmatige, organisatorische en administratieve maatregelen, gericht op het inzicht krijgen in, het beheersen van en waar mogelijk verminderen van de effecten van de bedrijfsvoering op het milieu'. Het milieuzorgsysteem binnen een gemeente heeft dus tot doel binnen de gemeentelijke diensten op een systematische manier aandacht te besteden aan de milieugevolgen van de activiteiten, prioriteiten te stellen en acties te ondernemen om de milieuhinder te beperken. De acties worden periodiek vastgelegd, uitgevoerd en de resultaten ervan gemeten.

Volgende elementen zijn kenmerkend voor een milieuzorgsysteem :

- het beleid van de organisatie dient formeel de doelstellingen te onderschrijven (beleidsverklaring) (bv. door opname van doelstelling in het milieujaarprogramma of in het milieubeleidsplan);
- de werking van het systeem dient beschreven en de resultaten gerapporteerd te worden d.w.z. :
 - de organisatie dient doorgelicht te worden;
 - de voorziene acties dienen vastgelegd te worden in een plan of programma;
 - resultaten dienen gemeten en geregistreerd te worden;
 - de werking van het systeem dient regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd te worden.
- belangrijk is dat iedereen binnen de organisatie zijn eigen verantwoordelijkheden heeft : dit kan via taakomschrijvingen, bevoegdheidtoekenningen, duidelijke afspraken, ...
- uit bovenstaande volgt ook dat alle personeel maximaal betrokken dient te worden (belangrijke aandachtspunten hierbij zijn informatiedoorstroming, opleiding).

Een milieuzorgsysteem is gericht op preventie indien :

- de doelstellingen in de eerste plaats gericht zijn op het voorkomingsprincipe : enkel indien preventie niet mogelijk of onvoldoende blijkt, kan gedacht worden aan gescheiden ophaling voor recycling of verwerking, ...
- de doorlichting zodanig gebeurt dat de verzamelde informatie bijdraagt tot het genereren van preventieopties. Concreet betekent dit dat de input en de output van (deel-)processen moet worden onderzocht en gekwantificeerd en de invloed van technische en niet-technische factoren hierop moet worden beschreven.
- de betrokkenheid van het personeel in twee richtingen verloopt m.a.w. zowel informatie-doorstroming naar als van het personeel. Preventie heeft immers zeer vaak met louter organisatorische factoren te maken.

De gemeente heeft als meest zichtbare en herkenbare bestuur voor burgers een belangrijke opdracht namelijk het uitvoeren van de voorbeeldfunctie. De gemeente vraagt immers heel wat inspanningen van bedrijven en burgers voor een beter milieu en dus dient ze in eerste instantie zelf het goede voorbeeld te geven. Daarnaast heeft het interne milieuzorgsysteem ook het beperken van de milieuhinder door de eigen diensten tot doel. De gemeente dient acties uit te werken met betrekking tot afvalpreventie en afvalrecuperatie; milieuverantwoord productgebruik (zoals FSC-hout, bestrijdingsmiddelen), rationeel water- en energiegebruik (bijhouden boekhouding), milieuvriendelijke verplaatsingen (fietsvergoeding gemeentepersoneel), ...

Situatie in gemeente Lubbeek

Een belangrijk kader voor de realisatie van interne milieuzorg kan worden teruggevonden in de samenwerkingsovereenkomst 'Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling'. Deze samenwerkingsovereenkomst werd voor de periode van 2002-2004 door de gemeente Lubbeek op niveau 2 ondertekend. Met betrekking tot interne milieuzorg kwamen er o.a. volgende realisaties tot stand :

- Begin 2002 werd onder het gemeentepersoneel in het gemeentehuis een enquête uitgevoerd omtrent interne milieuzorg. Deze enquête handelde over 3 thema's : afval, water en energie. De acties die daaruit zijn voortgevloeid zijn :
 - het gebruik van losse suiker in een suikerpotje in plaats van individueel verpakte klontjes;
 - de aankoop van melk in glazen retourflessen van de plaatselijk brouwer en melkkannetjes voor tijdens vergaderingen in plaats van melkcups.
 Deze acties werden op het dienstenoverleg besproken en positief beoordeeld. Er is een overleg geweest met het poetspersoneel en de verantwoordelijke van de aankoop alvorens het gemeentelijk personeel werd ingelicht. Deze acties zijn gestart in het gemeentehuis aangezien dat de meest strategische plaats is : niet alleen het eigen gemeentelijk personeel komt er mee in aanraking maar ook de bezoekers van het gemeentehuis, de genodigden voor een vergadering, ... De maatregelen werden goedgekeurd in 2002 maar de aankoop van melkkannetjes en suikerpotjes gebeurde in 2003. Bij elke koffiehok staat er een koelkast met daarin glazen melkflessen. Naast het koffieapparaat staan telkens 2 suikerpotjes met uitgietteut. De melkkannetjes worden enkel gebruikt als er vergaderingen zijn voorzien. Het poetspersoneel vult dagelijks bij het schoonmaken van de koffiehokken al het ontbrekende aan.
- De gemeente beschikt over een energie- en waterboekhouding. Hieromtrent wordt samengewerkt met de EnergieBeheerCel van PBE (zie hoofdstukken water en energie). In 2004 zal er nog een energiescan worden uitgevoerd in het OCWM-gebouw.

- Vanaf 1 januari 2005 zal er een 6de gebouw namelijk de gemeentelijke werkplaats (Bollenberg 86 te Lubbeek) opgenomen worden in de energie- en waterboekhouding.
- De gemeente heeft sinds 2001 een reglement voor het gemeentepersoneel tot het verkrijgen van een fietsvergoeding.

In het teken van de campagne 'Duurzame levensstijlen' van de provincie Vlaams-Brabant voerde vzw Ecolife in juni 2004 een milieugedragsscan uit in de gemeente Lubbeek. De gedragsscan is geen controle-instrument. Om te polsen naar de houding van de personeelsleden in verband met milieu en duurzaamheid in het gemeentehuis, hebben de burgemeester, schepenen, kantoorpersoneel, poetspersoneel en ondersteunende personeel een enquête ingevuld. Door de begeleidende brief los te maken van de enquête, bleef de anonimiteit van iedereen bewaard. De ingevulde enquêtes werden terugbezorgd aan elke diensthoofd. Eens alle documenten verzameld waren, werden deze overgemaakt aan Ecolife vzw. De resultaten werden gebundeld in een rapport waaruit er acties op gemeentelijk niveau kunnen worden uitgewerkt.

De voornaamste conclusies zijn :

1. De medewerkers zijn zich in hoge mate bewust van het belang van milieuvriendelijk gedrag. Eveneens ziet men in hoge mate dat men zelf invloed heeft op de manier waarop de organisatie milieuvriendelijk kan zijn. Opvallend is dat ondanks het feit dat men denkt zelf een bijdrage te kunnen leveren (60%), er heel wat minder respondenten vinden dat zij ook daadwerkelijk milieuvriendelijk werken (40%). Toch ligt dit percentage nog wat lager dan het positief milieugedrag dat blijkt uit de vragen over het milieurelevant gedrag namelijk 46,8%. Er is hier dus sprake van een lichte onderschatting van de eigen milieuvriendelijkheid.
2. De medewerkers van de gemeente Lubbeek vertonen een milieurelevant gedrag van 46,8%. Dit percentage is het uitgangspunt voor een verbetertraject. Uitgaande van het percentage wisselend en niet-relevant gedrag wordt verwacht dat er een verbetering van 20 tot 30% binnen de mogelijkheden ligt.
3. 81% van de uitgedeelde enquêteformulieren is ingevuld terugbezorgd. De actiebereidheid van respondenten is eerder laag namelijk 7% bij een eerste contact met het EcoTeam-programma.

De gemeente Lubbeek hecht veel belang aan het bottom-up principe. Daarom vindt ze het opportuun om een EcoTeam op kantoor op te starten zodat de acties komen vanuit de personeelsgroep zelf en dus ook beter ondersteund worden.

1.4. Participatie van de burger in het gemeentelijk milieubeleid

Aangezien een gemeente het bestuur is dat het dichtst bij de burger staat, zijn er heel wat mogelijkheden tot inspraak van deze burger bij het te voeren beleid. Inspraak van de bevolking heeft meerdere voordelen :

- democratisering van het gemeentelijk beleid;
- bevorderen van de kwaliteit en de doeltreffendheid van het beleid;
- vergroting van de betrokkenheid van de bevolking bij de milieuproblematiek;
- verbreden van het maatschappelijk draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid.

Daarnaast stimuleert de gemeente bijkomende participatiekanalen met het oog op het verbreden van het maatschappelijk draagvlak voor gemeentelijk milieu- en natuurbeleid.

1.4.1. Openbare onderzoeken, voorlichtingsvergaderingen, hoorzittingen, ...

Dergelijke initiatieven worden meestal in het kader van één specifiek thema georganiseerd. Verplichte zaken hierbij zijn :

- openbare onderzoeken bij natuurvergunningaanvragen;
- openbare onderzoeken bij milieuvergunningaanvragen klasse 1 en 2;
- openbare onderzoeken en informatievergadering bij MER-plichtige milieuvergunningaanvragen;
- openbaar onderzoek en informatievergadering horende bij de opmaak van beleidsplannen (milieubeleidsplan, GNOP, structuurplan, ...).

Voorals er persoonlijke belangen op het spel staan, hebben dergelijke inspraakinitiatieven succes. Dit impliceert dat niet altijd een (positieve) milieuvisie vanuit de bevolking op deze manier kenbaar wordt gemaakt.

1.4.2. Gemeentelijke MilieuAdviesRaad of MAR

Deze milieuvadviseraad is een belangrijke actor in het creëren van een draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid en in het stimuleren van het maatschappelijk debat met betrekking tot dit gemeentelijk milieu- en natuurbeleid. Deze MAR heeft een adviserende bevoegdheid waarbij het advies kan gegeven worden op vraag van het schepencollege of op eigen initiatief. De milieuvadviseraad dient om advies gevraagd te worden over aangelegenheden die te maken hebben met het gemeentelijk en intergemeentelijk beleid inzake leefmilieu, natuur en duurzame ontwikkeling zoals ondermeer het jaarlijks milieujaarprogramma, de gemeentelijke begroting en de begrotingswijzigingen. Zij kunnen eveneens zelf voorstellen lanceren en/of hulp bieden bij het uitwerken van projecten.

De milieuvadviseraad dient, volgens de samenwerkingsovereenkomst, te bestaan uit stemgerechtigde leden, niet-stemgerechtigde leden en waarnemers. De gemeenteraad bepaalt de samenstelling van de milieuvadviseraad. Als stemgerechtigde leden kunnen de volgende instanties en/of organisaties in de milieuvadviseraad zetelen : milieu- en natuurverenigingen, jachtverenigingen, onderwijsinstellingen, sociaal-culturele organisaties, vormingsorganisaties alsook beroepsgroepen en/of -organisaties. Ten minste een derde van de milieuraad moet bestaan uit leden van een milieu- en natuurvereniging. Ook mannen en vrouwen dienen voor ten minste een derde te worden vertegenwoordigd. De milieuvadviseraad wordt verder aangevuld met niet-stemgerechtigde leden (schepen van leefmilieu, vertegenwoordigers politieke partijen, milieuaanbtenaar, externe deskundigen). Jaarlijks zijn er 2 'open' vergaderingen waarop alle burgers zijn uitgenodigd. De uitnodiging gebeurt via het gemeentelijke informatiekraantje waarin tevens de belangrijkste agendapunten zijn vermeld.

Het goed functioneren van een dergelijke adviesraad is afhankelijk van :

- *Samenstelling van de raad* : een voldoende verscheidenheid (visie, kennis, ...) aan leden die met een positieve milieumotivatie in de raad zetelen, is wenselijk. Ook een regelmatige aanvulling of wisseling van het ledenbestand is positief. Deze kunnen immers voor nieuwe impulsen zorgen.
- *Logistieke ondersteuning* : de gemeente moet zorgen voor het ter beschikking stellen van vergaderlokalen, de verspreiding van verslagen, e.a. logistieke ondersteuning.
- *Goede vergadertechniek* : de vergaderingen moeten goed voorbereid en geleid worden. Langdradige uitwijdingen moeten worden voorkomen en de diverse behandelde punten moeten ressorteren in duidelijke afgeronde adviezen.
- *Medewerking gemeentebestuur* : zowel voor wat betreft het vragen van adviezen als het opvolgen ervan, moet er een goede wisselwerking zijn tussen het gemeentebestuur en de milieuvadviseraad.

Vooraf de laatste voorwaarde, de wisselwerking met het schepencollege, is essentieel. Dit houdt zowel het doorgeven van documenten voor advies, als het meedelen van de uiteindelijke beslissing (al dan niet opvolgen van het advies) aan de milieuvadviseraad in. De regelmatige aanwezigheid van de schepen van leefmilieu is hierbij onontbeerlijk. Het al dan niet opvolgen van een advies moet ook voldoende gemotiveerd worden. Hoewel sensibilisatie en informatieverstrekking niet meteen vallen onder de bevoegdheid van de milieuvadviseraad, kan haar inbreng ook hier zeker positief zijn.

Situatie in de gemeente Lubbeek

De milieuvadviseraad is reeds actief sinds 1992 met statuten, goedgekeurd door de gemeenteraad d.d. 20-05-1992. Er zijn aanpassingen aan deze statuten doorgevoerd en goedgekeurd in de zitting van de gemeenteraad d.d. 23-04-1997 en 26-03-2003. Het huishoudelijk reglement van de milieuvadviseraad en de afsprakennota zijn positief beoordeeld in de gemeenteraad van 26-03-2003. De milieuvadviseraad is samengesteld uit alle belangengroepen, conform de bepalingen van decreet van 05-04-1995 en de samenwerkingsovereenkomst.

Dossiers die te maken hebben met milieu- en natuurbeleid zowel als duurzame ontwikkeling in de gemeente worden ter advies voorgelegd aan de leden van de MAR. Na discussie formuleren zij hun advies dat bijgevoegd wordt aan het dossier. Het geheel wordt voorgelegd aan het College van Burgemeester en Schepenen. Indien het college zich niet kan aansluiten bij het advies van de MAR, moeten ze zich verantwoorden. Op die manier is er een terugkoppeling naar het adviesorgaan.

Het advies van de MAR wordt schriftelijk geformuleerd binnen een periode van 1 maand.

De MAR vergadert altijd in het gemeentehuis. De voorzitter is de heer Welkenhuysen en het secretariaat wordt verzorgd door mevrouw Jochmans van de milieudienst (goedgekeurd door CBS in de zitting van 24-10-2000). De gemeente ondersteunt de MAR financieel en logistiek.

Er worden jaarlijks 2 open adviesmomenten georganiseerd waar alle geïnteresseerde burgers kunnen komen luisteren. De data waarop deze open milieuadviesraden plaatsvinden, worden niet bij het begin van het werkjaar vastgelegd. Zij worden bepaald naargelang het publieke belang van het onderwerp.

1.5. Doelgroepenbeleid

Milieuproblemen worden veroorzaakt door tal van menselijke activiteiten. Elk van deze activiteiten wordt uitgeoefend door één of meerdere actoren. Van belang is dat actoren niet alleen gezien worden als (potentiële) veroorzakers van milieuproblemen maar bovenal ook als de (potentiële) oplosers van de problematiek. In het milieubeleid zijn verschillende actoren actief; in het Gewestelijk Milieubeleidsplan 2003-2007 wordt een onderscheid gemaakt tussen de doelgroepen in strikte betekenis, de individuele burger en de maatschappelijke organisaties :

- 'doelgroepen' : Onder doelgroepen in strikte zin worden de economische actoren zoals bedrijven en consumenten en de aanverwante maatschappelijke organisaties zoals federaties en werkgeversorganisaties (socio-economische organisaties) verstaan. Zij hebben een significant aandeel in het ontstaan van milieuproblemen en bijgevolg ook in de oplossing daarvan.
- 'burgers' : De burgers vormen de basis van de civiele maatschappij. Via de democratische instellingen oefenen ze een directe invloed uit op de (politieke) overheid. De burgers vervullen een belangrijke functie in de democratische besluitvorming (inspraak, betrokkenheid bij beleidsvorming en parlementaire representatie).
- 'maatschappelijke organisaties' (socio-economische en socio-culturele organisaties) : Tussen overheid en burger en tussen overheid en doelgroepen zijn er categorieën van organisaties die ledenbelangen behartigen, een dienstverlening verzorgen en zelf als actor optreden. Vaak richten ze zich tot de politieke wereld met interventies rond maatschappelijke thema's. Hierdoor kunnen ze bijvoorbeeld een katalysatorfunctie vervullen door de 'directe' doelgroepen tot meer milieuzorg te stimuleren.

Het doelgroepenbeleid richt zich op de doelgroepen die een belangrijk aandeel hebben in de lokale milieuproblemen en in de aanpak daarvan en waarvoor een extra beleid nodig is om de milieudoelstellingen te halen. Op gemeentelijk niveau gaat de aandacht vooral uit naar volgende doelgroepen :

- huishoudens;
- scholen;
- bedrijven en handelaars;
- verenigingen.

1.5.1. Huishoudens

De bevolking is door haar woon- en consumptiegedrag verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de milieudruk in Vlaanderen. De gestegen welvaart, het verhoogde inkomen en de tijdsschaarste resulteren in grotere consumptie en steeds meer en hogere eisen inzake comfort, snelheid en subjectieve veiligheid. Het stijgende aantal maar tevens kleinere gezinnen leidt tot een toenemend woning- en ruimtegebruik, een hoger gebruik van energiebronnen en een stijging van de hoeveelheid huishoudelijk afval en afvalwater.

Geleidelijk aan begint de bevolking in te zien dat ze zelf de milieudruk kunnen verminderen door eigen gedragswijzigingen. De instrumenten die in het milieubeleid aangewend worden, begeleiden de consument niet alleen in het maken van keuzen binnen de marktwerking (bv. certificering, retoursysteem) maar bewegen de huishoudens ook om op actieve wijze inspanningen te leveren (bv. sortering van afval, waterbesparing).

1.5.2. Scholen

De dienstverlenende functie van het onderwijs bestaat vooral uit kennisoverdracht en -opbouw en uit het 'opvoeden' tot weerbare deelnemers aan de maatschappij. De jongeren van nu zijn immers de volwassenen in de toekomst : zij zorgen voor het komende milieubeleid. Het onderwijsgebeuren biedt bijgevolg een interessant platform om via natuur- en milieueducatie (NME) de milieudruk te verlagen, niet alleen binnen de sector maar ook binnen de familiale omgeving, door het bijbrengen van een gedragsverandering.

1.5.3. Bedrijven en handelaars

- Industrie en KMO
De doelgroep industrie en KMO omvat de industriële ondernemingen. Industriële ondernemingen kunnen naargelang de hoofdactiviteiten ondergebracht worden in sectoren. Bedrijven binnen sectoren verenigen zich doorgaans in beroepsfederaties of verbonden die de belangen van de bedrijven behartigen. Dit maakt deze doelgroep het meest 'aanspreekbaar'. De milieudruk door de industrie raakt alle milieuthema's. Er ligt in het beleid een sterke nadruk op bronnencontrole via milieuvoorschriften in regelgeving en vergunningen, onderworpen aan overheidshandhaving.
- Detailhandel
De detailhandel omvat de lokale middenstand die rechtstreeks contact heeft met de consument. Op gemeentelijk niveau vormt de detailhandel een belangrijke doelgroep. De milieudruk door de detailhandel is beperkter maar ze vormen een belangrijke schakel tussen industrie en consument en kunnen ingeschakeld worden bij sensibilisatieacties.
- Landbouwsector
De landbouwsector omvat de akkerbouw, de veehouderij, de tuinbouw en de gemengde landbouw. Als belangrijkste gebruiker van de open ruimte en door de typische vormen van de verontreiniging die de landbouw veroorzaakt, is zowel het natuur- als het milieuhygiënebeleid van indringend belang voor deze sector. De landbouwers kunnen een belangrijke rol spelen bij de instandhouding en het beheer van het landschap, de kleine landschapselementen of van natuurelementen binnen de agrarische structuur en de terugdringing van verontreiniging (vermesting, verzuring). De landbouwsector is aanspreekbaar via de Boerenbond, het Vlaams Agrarisch Centrum (VAC) en het Algemeen Boeren Syndicaat (ABS).
- Bouwsector
De bouwsector is georganiseerd volgens de opeenvolgende stappen in het bouwproces : planning en ontwerp, constructie of bouw, onderhoud, gebruik en sloop. Zo worden architecten(bureaus), projectontwikkelaars, makelaars, woningbouwverenigingen, bouwnijverheid, toeleveringsbedrijven (bouwmaterialen en grondstoffen) en bouw- en sloopondernemingen onderscheiden. Het initiatief voor een bouwproject kan uitgaan van een particulier, een ondernemer of de overheid. Alle betrokkenen gebruiken milieu- en natuurbronnen. De betrokkenheid en de invloed wisselt tijdens de verschillende bouw- en gebruiksfasen.
- Horeca en toerisme
Activiteiten met betrekking tot toerisme en recreatie veroorzaken op diverse manieren druk op het milieu. Toerisme en recreatie oefenen in de eerste plaats een invloed uit op het ruimtegebruik. Daarnaast veroorzaken toerisme en recreatie ook druk op het milieu door natuurbetreding en -gebruik, energiegebruik, watergebruik, afvalproductie, afvalwaterproductie, geluids- en geurhinder, uitstoot van schadelijke stoffen door transport ... Toerisme en recreatie zijn echter niet alleen medeveroorzakers van de milieuaantasting, zij ondervinden ook de gevolgen daarvan.

1.5.4. Verenigingen

Onder verenigingen worden o.a. jongerenverenigingen, vrouwenverenigingen, sportverenigingen, socio-culturele verenigingen, seniorenverenigingen en milieu- en natuurverenigingen verstaan. Vooral milieu- en natuurverenigingen nemen een specifieke plaats in : ze spelen een voortrekkersrol (signaleren nieuwe problemen en mogelijkheden), nemen actief deel aan het besluitvormingsproces (MiNa-Raad) en spelen een actieve rol in de uitvoering van bepaalde activiteiten (educatie en terreinbeheer).

1.6. Communicatie

1.6.1. Algemeen

Sociale of communicatieve instrumenten worden gekenmerkt door een werking gebaseerd op informatieverbreiding en communicatie en door de uitgangspunten van vrijwilligheid en overreding. Ze beslaan een brede waaier, gaande van zuiver eenzijdige (louter eenrichtingsverkeer zoals reclame) tot volledig meerzijdige communicatie (interactief tweerichtingsverkeer gericht op afspraken tussen min of meer evenwaardige partners).

Volgende communicatieve instrumenten worden onderscheiden :

- informatie : een eenzijdige overdracht van kennis vanuit een informatieverstrekker aan algemene en specifieke doelgroepen;
- sensibilisatie : het pakket van instrumenten dat erop gericht is de actor gevoelig of bewust te maken. Dit omvat enerzijds het verspreiden van informatie via de gemeentelijke informatiekkanalen en anderzijds het voeren van campagnes via acties en ondersteunende communicatie;
- educatie : allerlei vormen van scholing en vorming die bijdragen aan persoonsvorming, begrips- en waardeontwikkeling en aan het ontstaan van positieve handelingsperspectieven. Educatie resulteert in een verinnerlijking van inzichten en de vorming van competente, kritische burgers die op vrijwillige basis de beoogde doelstellingen kunnen realiseren.
- overleg : een dialoog met de expliciete bedoeling een strategie vast te leggen om een probleem gezamenlijk aan te pakken. De betrokkenen reageren op elkaars ideeën en standpunten en proberen tot conclusies te komen. Afspraken zijn eventuele resultaten van overleg.
- protocollen, convenants en overeenkomsten : een geformaliseerd (schriftelijk vastgelegd en ondertekend) en coherent geheel van afspraken tussen partijen. Afspraken kunnen inspannings- of resultaatverbintenissen zijn.

Wervende communicatie is zeer belangrijk in het doelgroepenbeleid. Onder wervende communicatie wordt verstaan : het directe (persoonlijke) communiceren van de unieke pluspunten van een product, dienst of (in dit geval) streefdoel naar een duidelijk omliggende doelgroep met als doelstelling :

- (1) de houding te beïnvloeden (positieve attitude tegenover de duurzaamheidsgedachte);
- (2) het gedrag te beïnvloeden (deelname aan een of meer duurzaamheidsactie(s));
- (3) liefst ook zelf te participeren (in de overdracht van de duurzaamheidsgedachte).

Een basisprincipe bij wervende communicatie is het 'welk voordeel heb ik eraan? – principe'. Personen met evenveel verschillende belangen en interessegebieden kunnen enkel bereikt worden via een mix van communicatiekanalen die zich specifiek richten op de diverse doelgroepen. Binnen de communicatiekanalen kan een onderscheid gemaakt worden tussen gedrukte media (mailing, affiches, persbericht of 'insteek' in een infomagazine, apart krantje of nieuwsbrief), audiovisuele media (lokale radio en televisie, telefoon, website), netwerking (peters en meters bv. compostmeesters, leden werven leden) en evenementen.

1.6.2. Communicatiebeleid in de gemeente Lubbeek

De communicatie is voornamelijk gericht naar twee grote doelgroepen : intern (gemeentepersoneel) en extern (inwoners / onderwijs / (ver)bouwers / milieuvadviseraad / compostmeesters). De voornaamste doelstellingen van deze communicatie zijn :

- zorgen voor voldoende communicatie naar de verschillende doelgroepen toe zodat ze op de hoogte zijn van de lopende acties;
- zorgen voor mogelijkheid tot persoonlijke inbreng;
- zorgen voor betrokkenheid van de verschillende doelgroepen;
- creëren van een draagvlak door middel van communicatie.

1.6.2.1. Communicatie voor eigen personeel (intern)

De milieu- en duurzaamheidsambtenaar overleggen regelmatig met de verschillende diensten. Dit gebeurt zowel informeel als formeel :

- Maandelijks is er een formeel overleg tussen interne diensten namelijk stedenbouw, ruimtelijke ordening, milieu, bevolking, cultuur en welzijn, jeugd en sport, financiën, secretariaat, archief, bibliotheek en de gemeentescholen. Hiermee wordt er uitvoering gegeven aan de samenwerkingsovereenkomst. Hier komen alle grote geplande projecten ter sprake zo ook de milieuprojecten en duurzaamheidsacties die betrekking hebben op de gemeentelijke diensten. Een week voor het overlegmoment zal plaatsvinden, worden de agendapunten doorgemailed naar alle diensthoofden zodat de punten kunnen besproken worden met de hele dienst. Op het overlegmoment zal het diensthoofd de mening van zijn dienst meedelen zodat er eventueel kan gediscussieerd worden. Enkele voorbeelden die door de milieudienst op het overlegmoment zijn geplaatst : invoeren van milieuvriendelijke cateringproducten, resultaten van de enquête van interne milieuzorg, leerlingen van de 5^e en 6^e klas uitleg verschaffen over de dienst, ...
- Om de 3 tot 4 weken is er een formeel overleg van grondgebiedzaken : de diensten stedenbouw, milieu en openbare werken samen met de gemeentesecretaris.
- Overleg tussen de milieudienst en de schepen van Leefmilieu over de dossiers van het schepencollege en de gemeenteraad, de lopende en geplande acties, sluikstorten, klachten, ...
- Formeel overleg tussen de milieu- en duurzaamheidsambtenaar en het gemeentepersoneel : de betrokken personen worden uitgenodigd op een overlegmoment om een bepaalde actie (zoals feedback van de energieboekhouding, milieuvriendelijke aankopen) uit te werken. Hiervan wordt soms een verslag gemaakt dat voorgelegd wordt aan het College van Burgemeester en Schepenen.
- Formeel en informeel overleg over de lopende zaken met de personen van de milieudienst.

Bij acties waarbij de personeelsleden zijn aangesproken via het diensthoofd, via mail, via affiches, ... om deel te nemen zoals het invullen van de enquête van de milieugedragsscan, is het noodzakelijk dat iedereen op de hoogte wordt gesteld van de opgeleverde resultaten en de daaruit voortvloeiende acties.

1.6.2.2. Communicatie voor de verschillende doelgroepen (extern)

De gemeente heeft als meest zichtbare en herkenbare bestuur voor burgers een belangrijke communicatieopdracht. De uitbouw van de loketfunctie, de voorbeeldfunctie en het stimuleren van gedragsverandering vormen belangrijke bijkomende klemtonen in deze opdracht. De gemeente Lubbeek streeft in haar beleid naar een communicatie met de bevolking en een participatief beleid op meerdere beleidsdomeinen, ook voor het milieubeleid en duurzaam beheer. Door gebruik te maken van zoveel mogelijk verschillende strategieën wordt getracht de vooraf bepaalde doelgroepen zo concreet mogelijk te bereiken.

a. Huishoudens

De communicatie naar de bevolking toe heeft tot doel om de burgers te informeren en te sensibiliseren omtrent milieu- en duurzaamheidsthema's. Dit kan gebeuren via het gemeentelijk infoblad en website, via open milieuvragenraad, via overlegvergaderingen, via concrete acties, ... :

- Gemeentelijk informatiekraantje en website : In het maandelijks informatieblad InfoLubbeek verschijnen artikels in verband met verschillende milieu- en duurzaamheidsthema's. De informatie-ambtenaar past systematisch de gemeentelijke website (www.lubbeek.be) aan.
- Informatieavond : Er worden regelmatig infoavonden georganiseerd voor de bevolking. Dit gebeurt via sprekers op een open milieuvragenraad of via aparte infoavonden. Er worden jaarlijks 2 open milieuvragenraden georganiseerd die worden aangekondigd in InfoLubbeek en waarop alle inwoners worden uitgenodigd. In 2003 zijn er 4 thema-avonden doorgegaan in Lubbeek namelijk rond compost en groenafval, rond duurzaam bouwen, rond rationeel watergebruik en rond het DifTar-systeem. In 2004 wordt er een ander onderwerp besproken namelijk milieuvriendelijke mobiliteit.
- Infopanelen : Regelmatig worden er in het gemeentehuis infopanelen rond een milieu- of duurzaamheidsthema's geplaatst.

- Milieuloket : Ook telefonisch wordt er heel wat informatie gegeven aan de inwoners, net zoals aan de balie (milieuloket waar mensen met allerhande vragen en opmerkingen terecht kunnen). Daarnaast staat er ook een informatiezuil ter hoogte van de milieudienst opgesteld waar de inwoners terecht kunnen voor informatiebrochures rond verschillende milieu- en duurzaamheidsthema's.
- Compostmeesterwerking : Op afgesproken tijdstippen zullen de Lubbeekse compostmeesters de demonstratieplaats bemannen zodat de bezoekers op het containerpark de nodige bekwame uitleg verkrijgen. De duurzaamheidsambtenaar en het compostmeesterteam van de gemeente staan steeds klaar om de inwoners bij te staan met raad en daad. Zelf vergaderen ze minstens 4 keer per jaar om ideeën en nieuwe initiatieven uit te werken. Jaarlijks wordt er ook een oproep gedaan aan de inwoners om zich in te schrijven voor de compostcursus en de opleiding compostmeester georganiseerd door EcoWerf en Vlaco. Verenigingen en scholen kunnen ook een rondleiding aanvragen op het demonstratieveld van het containerpark. Tenslotte wordt er ook informatie aan de tuinliefhebbers verspreid via het kringloopnieuws van EcoWerf en via de infokrantjes De Compostmeester en Vlacovaria van Vlaco.
- Adviesraden : In de gemeente zijn er verschillende adviesraden aanwezig o.a. de milieuadviesraad. De milieuadviesraad wordt om advies gevraagd over aangelegenheden die te maken hebben met het gemeentelijk en intergemeentelijk beleid inzake leefmilieu, natuur en duurzame ontwikkeling. Concreet wil dat zeggen :
 - (1) over de uitvoering die de gemeente geeft aan de samenwerkingsovereenkomst;
 - (2) bij het opstellen van het ontwerp van milieubeleidsplan en milieujaarprogramma;
 - (3) over de gemeentelijke begroting en begrotingswijzigingen voor milieu, natuur en duurzaamheid.
 De milieuadviesraad kan ook op eigen initiatief advies uitbrengen. Via deze weg worden milieu- en natuurverenigingen en geïnteresseerde burgers actief betrokken in het milieubeleid van de gemeente.

b. Scholen

Volgende acties zijn belangrijk naar de schoolgaande jeugd toe :

- Project 'Milieuzorg Op School? Duurzame School!' ('MOS? DUS!')
- Tijdens het schooljaar 2001-2002 konden de scholen kiezen tussen 5 thema's namelijk afval, bestrijdingsmiddelen, duurzame grondstoffen, water en energie. Deze thema's waren niet opgedeeld in meerdere instapniveaus.
- In de gemeente Lubbeek is het project veel te laat voorgesteld wegens administratieve besommeringen waardoor enkel de gemeenteschool officieus heeft deelgenomen. In de gemeenteschool Pellenberg is er een heuse milieu 14-daagse op poten gezet met als slotmoment het schoolfeest. Tijdens het feest hebben de leerlingen rondleidingen in verband met de natuur gegeven aan de ouders op het stort van Pellenberg en in het park van het ziekenhuis. Daarna kon iedereen zich tegoed doen aan een drankje en een hapje. Alle drank is aangekocht bij de brouwer en uitgeschonken in glazen. Alle hapjes waren samengesteld uit biologische producten en gepresenteerd in duurzaam verpakkingsmateriaal zoals popcorn werd geschept in koffiefilterzakjes.
- Verder is er steeds contact gehouden met de scholen via de digitale nieuwsbrief. De scholen hadden regelmatig contact met de duurzaamheidsambtenaar, via telefoon of via mailing voor vragen, opmerkingen en bedankingen.

In het voorjaar 2002 is er een ander concept uitgedacht door de provincie Vlaams-Brabant en de intercommunale Interleuven in samenwerking met de gemeente en de scholen. De clusters van het project 'Milieuzorg Op School? Duurzame School!' zijn analoog met deze uit de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 namelijk afvalpreventie, natuur op school, water, energie, verkeer, oprichten van een milieuwerggroep als draagvlak rond milieuzorg op school. De scholen kunnen kiezen in welk van de 3 instapniveaus per cluster ze stappen. Vervolgens stellen ze zelf, samen met de duurzaamheidsambtenaar of de provinciale MOS-begeleider, een planning op om de realisatie van de verschillende acties te kaderen.

Op 06-06-2002 was het project reeds voorgesteld aan de directies en milieuverantwoordelijken van de basisscholen. Tegen 30 juni hebben alle directies hun mening en eveneens hun toezegging gegeven om tijdens het schooljaar 2002-2003 deel te nemen. Het College van Burgemeester en Schepenen heeft z'n fiat gegeven voor de deelname aan het project in de zitting van 28-08-2002. De geldelijke tegemoetkomingen zijn bepaald op 50 euro voor niveau 1, 75 euro voor niveau 2 en 100 euro voor niveau 3.

Alle scholen hebben een keuze gemaakt rond welke cluster en welk instapniveau ze willen werken. De partners hebben zich nu contractueel verbonden.

1. Gemeenteschool Pellenberg : afvalpreventie op niveau 2 en het oprichten van een milieuwerkgroep
2. Vrije basisschool Lubbeek : afvalpreventie op niveau 2
3. Vrije basisschool De Linde : afvalpreventie op niveau 1

Op het einde van het schooljaar werd er een evaluatie opgemaakt. Als de nodige inspanningen geleverd zijn en er is een positieve evaluatie zichtbaar, dan zal de gemeente een toelage uitkeren aan de scholen.

Resultaat :

schooljaar	school	Ingetekend op	goedgekeurd	premie
2002-2003	Gemeenteschool Pellenberg	Afvalpreventie 2	Afvalpreventie 1	50 EUR
		Milieuwerkgroep	Milieuwerkgroep	100 EUR
	Vrije Basisschool Lubbeek	Afvalpreventie 2	Afvalpreventie 2	75 EUR
	Vrije Basisschool Linden	Afvalpreventie 1	Afvalpreventie 1	50 EUR

Op dinsdag 24-06-2003 zijn de schepen van milieu, de schepen van onderwijs en de duurzaamheidsambtenaar naar de 3 scholen geweest voor de uitreiking van de cheque. Enkele klassen in elke school wachtte ons op om te laten zien of horen (toneeltje, gedicht, lied, verhaal, tekeningen, affiches, ...) op welke manier ze rond het milieu hebben gewerkt tijdens het schooljaar.

Het project 'MOS? DUS!' 2003-2004 blijft identiek. Dus dat betekent dat het project vroeger kan gestart worden dan in het schooljaar 2002-2003. Het is de bedoeling dat de scholen andere clusters en/of verhoogde niveaus zullen kiezen. De scholen ontvangen 4 keer per jaar DigiMOS van de provincie en maandelijks een nieuwsbrief van het duurzaamheidsteam van Interleuven.

schooljaar	school	Ingetekend op	goedgekeurd	premie
2003-2004	Gemeenteschool Pellenberg	Afvalpreventie 2	Afvalpreventie 2	75 EUR
		Verkeer 2	Verkeer 2	75 EUR
		Milieuwerkgroep	Milieuwerkgroep	100 EUR
	Gemeenteschool Linden	Afvalpreventie 1	Afvalpreventie 1	50 EUR
		Milieuwerkgroep	/	/
	Gemeenteschool Binkom	Afvalpreventie 2	Afvalpreventie 1	50 EUR
		Natuur 3	/	/
		Milieuwerkgroep	/	/
	Vrije Basisschool Lubbeek	Water 2	Water 2	75 EUR
	Vrije Basisschool Linden	Afvalpreventie 2	Afvalpreventie 2	75 EUR

Het schooljaar 2004-2005 is een scharnierjaar aangezien de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 eindigt 31 december 2004 en de nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 start vanaf 1 januari 2005. Daarom heeft de dienstverlenende vereniging Interleuven en de provincie Vlaams-Brabant een onderling samenwerkingsprotocol afgesloten over het scholenproject 'MOS? DUS!' voor de start van het schooljaar. Voor de scholen in Lubbeek wijzigt er in principe niets : ze kunnen nog steeds kiezen rond welke cluster(s) en in welke instapniveau ze wensen te werken tijdens het schooljaar 2004-2005.

▪ Zwerfvuilactie

In de buurt van scholen, lokalen van jeugdverenigingen en op de toegangswegen hiernaartoe bevindt zich immers vaak zwerfvuil (blikjes, snoepverpakkingen, ...). Dit zwerfvuil is niet alleen belastend voor het milieu, maar het oogt ook niet mooi. Heel wat mensen trekken zich hier echter niets van aan en denken 'wat maakt zo één papiertje op de weg uit?'. Door een zwerfvuilactie te organiseren, worden kinderen geconfronteerd met het feit dat veel kleine hoeveelheden samen één groot geheel vormen. De scholen hebben reeds meermaals een zwerfvuilactie georganiseerd in en rond hun school.

c. Bedrijven en zelfstandigen

- Industrie en KMO, detailhandel en horeca
Momenteel is de communicatie rond milieu en duurzaamheid vanuit de gemeente naar de bedrijven en zelfstandigen toe beperkt. Communicatie naar hinderlijke inrichtingen toe gebeurt voornamelijk naar aanleiding van controle en toezicht en naar aanleiding van milieuvergunningaanvragen. In de milieuvergunningen worden er vaak bijkomende voorwaarden opgelegd inzake duurzame initiatieven zoals hemelwateropvang en –hergebruik.
- Landbouwsector
De landbouwraad vormt de link tussen de landbouwsector en de gemeente.

d. Verenigingen

Momenteel is de communicatie rond milieu en duurzaamheid vanuit de gemeente naar de verenigingen toe beperkt. De natuur- en milieuverenigingen worden betrokken bij het milieubeleid via de gemeentelijke milieuadviesraad. Ook de andere adviesraden (cultuurraad, sportraad, jeugd raad) vormen doorgeefkanalen naar specifieke verenigingen. De jeugddienst die de Grabbelpas en de Swap organiseert tijdens de vakantieperiode, koopt jaarlijks een duurzaam geschenk die elke persoon bij hun inschrijving krijgt : in 2003 een brooddoos en in 2004 een mok. Er wordt ook gedacht aan de inrichting van een gemeentelijke feestzaal : de verenigingen zullen in deze zaal via een reglement aangemoedigd worden tot het nemen van milieuvriendelijke initiatieven (gebruik herbruikbare bekers, afval sorteren ed.).

2. DOELSTELLINGEN

Het gemeentelijk milieubeleid dient afgestemd te worden op het milieubeleid van de hogere overheden. Concreet houdt dit in dat de krachtlijnen van het Vlaams milieubeleidsplan 2003-2007, het Gewestelijk Milieu- en natuurplan en van het provinciaal milieubeleidsplan zullen gevolgd worden. Een aantal van deze krachtlijnen moeten wel verfijnd worden tot op het gemeentelijk niveau.

Het milieubeleid is gebaseerd op het principe '*Duurzame ontwikkeling*'. Duurzame ontwikkeling heeft vooral te maken met voorzorg, preventief handelen, voorkeur voor brongerichte bestrijding van milieuaantastingen, het 'stand-still' beginsel en het beginsel dat de vervuiler betaalt. Dit laatste principe moet een ontradend effect hebben en de vervuiler ertoe aanzetten de vervuiling te voorkomen. Ook het verlenen van compensaties aan diegene die de nodige inspanningen levert om verontreiniging te voorkomen, moet in dit kader gezien worden. In het gemeentelijk beleid zal gezocht worden naar een evenwicht tussen een stimulerend en een repressief beleid.

- *Maximale voorkoming van milieuverontreiniging* : dit moet een basisdoelstelling van het gemeentelijk beleid worden. Dit betekent dat de gemeente dit uitgangspunt steeds zal hanteren bij beslissingen aangaande leefmilieu en ruimtelijke ordening. O.a. in haar vergunningenbeleid zal de gemeente hiertoe een belangrijke bijdrage trachten te leveren.
- *Het beginsel van preventief handelen* : de schade aan het leefmilieu maximaal voorkomen. Milieuschade achteraf herstellen (saneren) brengt immers grotere maatschappelijke kosten met zich mee, terwijl de milieubelasting effectief is opgetreden.
- *Aanpak aan de bron* : de gemeente zal er ook steeds voor kiezen om verontreiniging bij de bron aan te pakken in plaats van de beschermingsmaatregelen op de plaats van de milieuschade omdat het probleem dan beter beheersbaar is en de oplossing goedkoper. In dit opzicht is het dan ook van het grootste belang dat de acties gericht zijn op de verschillende doelgroepen. Zogenaamde 'end-of-pipe' oplossingen zullen pas aan bod komen indien de brongerichte aanpak ontoereikend of niet haalbaar is.
- *'Stand-still' principe* : de huidige milieukwaliteit mag er niet verder op achteruit gaan. Het gemeentelijk milieubeleid zal deze doelstelling steeds voor ogen hebben. Uiteraard zal op termijn afhankelijk van de problematiek het beleid ook tot doel hebben de bestaande (minder goede) milieukwaliteit te verbeteren.
- *Gebiedsgericht beleid* : de effecten van de hinder en/of verontreiniging worden mede bepaald door de locatie van de hinderbron. Ook de aard en de mogelijkheden tot oplossing zijn vaak afhankelijk van de locatie. Daarom zal het milieubeleid gebiedsgericht kunnen variëren en zal de gemeente ook trachten het beleid aangaande ruimtelijke ordening en het milieubeleid op elkaar af te stemmen.
- *Integrale aanpak* : het milieubeleidsplan staat niet op zich. Een samenhang tussen het milieubeleidsplan en andere beleidsplannen, zoals het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan, het Mobiliteitsplan, het Ruimtelijk Structuurplan e.d. is dan ook evident.
- *Aandacht voor stimulerende en controlerende maatregelen* : de gemeente zal bij het uitvoeren van het gemeentelijk milieubeleid zowel een stimulerende als een controlerende rol op zich nemen. Hierbij zal de gemeentelijke werking zelf als voorbeeld dienen voor de verschillende doelgroepen van dit beleidsplan.

Voor er een milieuzorgsysteem kan opgestart worden, moet er eerst een analyse worden gemaakt van de huidige toestand. Via deze analyse zal de gemeente doelstellingen formuleren die de basis vormen voor acties. De acties zullen zowel structureel van aard zijn als gericht op gedragsveranderingen van het gemeentepersoneel.

Sociale instrumenten kenmerken zich doordat hun werking gebaseerd is op informatieverspreiding en communicatie en doordat ze uitgaan van vrijwilligheid en overreding.

- *Responsabilisering* : de gemeente wil door het doelgroepenbeleid de doeltreffendheid, de efficiëntie en het draagvlak van het beleid verhogen. De dialoog tussen gemeente en doelgroep moet leiden tot het inzetten van beleidsinstrumenten die de doelgroep in grote mate moet aanzetten om eigen verantwoordelijkheid te nemen.

3. ACTIES

ACTIE IN1. VERBETEREN MILIEUVORMING

▪ **Situering van de problematiek**

De ganse milieuproblematiek, ook op lokaal niveau, is zeer complex geworden. Voldoende kennis van de verscheidene aspecten van de problematiek draagt bij tot het verbeteren van het beleid ter zake. In de eerste plaats is dit van belang voor schepen van leefmilieu en uiteraard ook voor de milieuambtenaar en het uitvoerend personeel (bv. van de groendienst). Ook voor de leden van de milieuvadvisraad is vorming en bijscholing wenselijk. De noodzaak van het volgen van dergelijke vorming is uiteraard afhankelijk van de voorkennis en interesse. Een minimale jaarlijkse vorming is echter wenselijk. In dit verband is er reeds het samenwerkingsverband tussen de provincie, intercommunales en IGO-Leuven met betrekking tot het aanbieden van milieu-informatie aan de gemeenten.

▪ **Doelstelling**

Bedoeling is de milieukennis te verhogen voor al wie betrokken is bij het gemeentelijk milieubeleid.

▪ **Beschrijving van de actie**

Deze actie houdt in dat de gemeente een stimulerend beleid gaat voeren om iedereen die betrokken is bij het gemeentelijk milieubeleid aan te zetten om zich voldoende bij te scholen. Een dergelijk beleid omvat o.a. volgende deelacties :

- *Voorzien van het nodige budget voor het volgen van vormingssessies* : de kostprijs van sommige vormingen/informatiedagen is vaak een belemmering om deel te nemen. Uiteraard moet dit voor het eigen personeel uit het gemeentelijk budget komen. Voor het eigen personeel wordt ook de nodige ruimte (tijd) voorzien om aan dergelijke vormingen deel te nemen.
- *Bijhouden van een bestand met betrekking tot de vormingsmogelijkheden* : gezien het groot aanbod aan vormingsmogelijkheden (cursussen, bijscholingen, studiedagen, infoavonden, ...) dient een keuze gemaakt te worden. De milieuambtenaar is het best geplaatst om een soort bestand bij te houden met een overzicht van het aanbod. Hij/zij kan hierin een keuze maken en op regelmatige tijdstippen mogelijke geïnteresseerden verwittigen over de eventuele vormingen. Er is vooral behoefte aan praktijkgerichte cursussen, zowel voor de milieuambtenaar als voor het uitvoerend personeel.
- *Nagaan welke abonnementen op tijdschriften er bestaan* : momenteel zijn er een heleboel tijdschriften rond milieu, natuur, duurzaamheid, ... beschikbaar. Mogelijke interessante tijdschriften zijn : milieukrant (stichting Leefmilieu, BBL, Instituut voor milieukunde, OVAM), ecolink, zacht geritsel (VODO), milieugids (Kluwer), nieuwsbrief milieupraktijk (Standaard en VMD), stip (OVAM), nieuwsbrief milieu en natuur (BBL), ... Tevens zijn er een heleboel websites waar eveneens informatie kan opgezocht worden. Voorbeelden zijn : www.emis.vito.be, www.milieuintfo.be, www.vmm.be, www.vmw.be, www.vlm.be, www.ecotips.org, ...

▪ **Actiefiche**

Soort actie	Sensibilisatie/vorming IN1 : milieuvorming	
Inkadering	MINA 3	Project 36 Milieu-informatie
	Provinciaal milieubeleidsplan 2004-2008	Project 12 Intensifiëren van de regiowerking milieu en natuur
Wetgeving		
Initiatiefnemer	Gemeentebestuur Lubbeek	
Betrokkenen	Milieudienst, externe instanties	
Doelgroepen	Gemeentebestuur, gemeentelijke diensten, MAR	
Planning	2005-2009	
Kost		

ACTIE IN2. REALISATIE INTEGRAAL MILIEUBELEID IN GEMEENTELIJKE BESTUUR

▪ Situering van de problematiek

Het milieubeleid wordt nog te veel als een afzonderlijk facet van het beleid beschouwd. Een integraal milieubeleid houdt echter in dat bij ieder project, uitgevoerd door de gemeente, nagegaan wordt welke impact het project heeft op het leefmilieu en of er geen maatregelen kunnen voorzien worden om het project op een meer milieu- en natuurvriendelijke wijze uit te voeren. Het milieubeleid en de milieuaspecten dienen als een rode draad te lopen doorheen geheel het gemeentelijk beleid.

▪ Beschrijving van de actie

- *Opmaak en goedkeuring van een procedure m.b.t. het voeren van een geïntegreerd beleid* : dergelijke integratie van milieu in de andere beleidsdomeinen wordt best geformaliseerd zodat het een expliciete bevoegdheid van de milieuambtenaar is om alle relevante gemeentelijke beleidsdossiers te beoordelen op zijn milieuconsequenties. Hierbij wordt best ook een toetsingskader opgemaakt, zodat een zo objectief mogelijke toetsing kan uitgevoerd worden. Een facet van deze procedure is het toevoegen van een soort standaardparagraaf aan alle "relevante" gemeenteraadsbeslissingen, waarin verwezen wordt naar de uitgevoerde milieutoetsing. De haalbaarheid hiervan zal bestudeerd worden.
- *Opvolgen van de goedgekeurde procedure* : wanneer de procedure formeel is goedgekeurd, is het uiteraard de taak van de milieuambtenaar om alle relevante dossiers ook effectief te controleren.

▪ Actiefiche

Soort actie	Taak/wet IN2 : opmaak van een beleidsprocedure met betrekking tot het voeren van een geïntegreerd milieubeleid	
Inkadering	MINA 3	Project 27 Geïntegreerd overheidsbeleid
	Provinciaal milieubeleidsplan 2004-2008	Project 12 Intensifiëren van de regiowerking milieu en natuur Subdoelstelling 2 ondersteuning opmaak milieubeleidsplannen
Wetgeving		
Initiatiefnemer	Gemeentebestuur Lubbeek	
Betrokkenen	Bestuur, milieudienst	
Doelgroepen	Gemeentelijke diensten	
Planning	2005-2009	
Kost	Normaal takenpakket milieuambtenaar	

ACTIE IN3. VASTLEGGEN TAKENPAKKET MILIEUDIENST

▪ Situering van de problematiek

Doordat de gemeente steeds meer taken op het gebied van leefmilieu krijgt toebedeeld, is in dit kader een aparte milieudienst en een actuele functieomschrijving van de taak van de milieuambtenaar gewenst. Naast de echte milieutaken, voorzien in de hogere wetgeving zoals milieubeleidsplanning, VLAREM, Samenwerkingsovereenkomst, afval- en natuurdecreet, moet ook ruimte zijn voor andere aspecten van het beleid met raakvlakken met milieu. Een dergelijk takenpakket beoogt ook de optimale wisselwerking tussen de intergemeentelijke milieudienst van Interleuven en de gemeentelijke milieudienst.

▪ Doelstellingen

Verbetering kwaliteit gemeentelijk milieubeleid door structuurverbetering gemeentelijke diensten.

▪ Beschrijving van de actie

- *Oprichting van een milieudienst en opmaak taakomschrijving gemeentelijke milieudienst :*
Volgend takenpakket valt normaal onder de milieudienst :
 - * *opmaak en uitvoering van een milieujaarprogramma:* conform de samenwerkingsovereenkomst;
 - * *permanente evaluatie van de milieukwaliteit :* controle op de milieukwaliteit, opmaak en actueel bijhouden van een milieu-inventaris met o.a. gegevens over de volgende aspecten :
 - kwaliteit oppervlaktewater, bodem, grondwater, lucht, natuur
 - vergunningenbestand, grondwaterwinningen, lozingen, ...
 - klachtenregistratie
 - * *behandeling milieu-, natuurvergunningaanvragen en meldingen :*
 - advisering m.b.t. klasse 1, 2 en 3 dossiers
 - de gemeente vertegenwoordigen binnen de provinciale milieuvergunningcommissie
 - * *opvolging vergunningstoestand en naleving milieuvoorwaarden op stedelijke inrichtingen;*
 - * *controlerende taak met betrekking tot het opsporen van milieuovertredingen :*
 - controle hinderlijke inrichtingen klasse 2 en 3
 - controle naar aanleiding van klachten
 - bijhouden register van klachten en uitgevoerde controle- en toezichtstaken (cfr. MKROS)
 - * *opvolging en uitwerking van de samenwerkingsovereenkomst;*
 - * *opvolging en uitwerking natuurbeleid van de gemeente met o.a. de uitvoering van de acties van het GNOP;*
 - * *algemene adviserende en beleidsondersteunende taak :* deze taak beoogt een verbetering van de integratie van het milieubeleid in de rest van het gemeentelijk beleid (zie actie GS2);
 - * *een informerende en educatieve taak :* o.a. opvolgen en ondersteunen werking milieudadviesraad.
- *Optimalisatie samenwerking met intergemeentelijke milieudienst :*
Voor de concrete uitvoering van een deel van de bovenstaande taken kan de milieudienst van de gemeente een beroep doen op de intergemeentelijke milieudienst. In het kader van nieuwe taken, o.a. taken voorzien in de samenwerkingsovereenkomst moet de samenwerking voortdurend geëvalueerd worden en moeten concrete afspraken gemaakt worden m.b.t. de uit te voeren taken.

▪ Actiefiche

Soort actie	Taak IN3 : takenpakket milieudienst	
Inkadering	MINA 3	
	Provinciaal milieubeleidsplan 2004-2008	
Wetgeving		
Initiatiefnemer	Gemeentebestuur Lubbeek	
Betrokkenen	Milieudienst, groendienst, externe instanties	
Doelgroepen	Gemeentelijke diensten, burgers	
Planning	2005-2009	
Kost		

ACTIE IN4.

OPTIMALISATIE VAN DE WERKING VAN DE MILIEUADVIESRAAD

▪ Situering van de problematiek

In de Samenwerkingsovereenkomst zijn richtlijnen opgenomen m.b.t. de samenstelling als werking van de gemeentelijke milieudadviesraad. Dit vraagt een goede samenstelling, de nodige kennis, een goede vergadertechniek, evenals een goede wisselwerking tussen de milieudadviesraad en het gemeentebestuur. Hieraan moet voortdurend gewerkt worden.

▪ Doelstelling

- Vergroten van betrokkenheid van burgers en doelgroepen bij het gemeentelijk milieubeleid;
- Verhogen van inbreng van de milieudadviesraad in het gemeentelijk milieubeleid.

▪ Beschrijving van de actie

De actie omvat :

- *aanpassen huishoudelijk reglement, statuten en afsprakennota aan bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst;*
- *bijsturen ledenbestand* : afhankelijk van de noodzaak aantrekken van nieuwe leden en verwijderen van niet-actieve leden in functie van representativiteit en werking.
- *aandacht voor vorming van de leden* :
 - * vormingsmomenten tijdens de vergadering
 - * vormingsmomenten buiten de vergadering
- *vergroting efficiëntie van de vergaderingen* :
 - * voorbereiding vergadering : voorafgaand overleg
 - * voorbereiding dossiers door de voorzitter en eventueel de leden, opmaak verslagen
 - * vormen van deelgroepen voor het uitwerken van acties, taken of deelprojecten
- *optimaliseren samenwerking met gemeentebestuur* :
 - * consequente adviesaanvragen van het bestuur naar de milieuadviesraad (alle relevante dossiers) en tijdige terbeschikkingstelling van de nodige informatie
 - * regelmatige aanwezigheid CBS (schepen leefmilieu) in de milieuadviesraad
 - * financiële en logistieke ondersteuning
 - * duidelijke communicatie door CBS i.v.m. al dan niet opvolgen van verleende adviezen.
- *Verhogen van de betrokkenheid* :
 - * De leden van de milieuadviesraad aansporen een eigen inbreng te leveren
 - * Organiseren of op een actieve wijze ondersteuning bieden van milieuactiviteiten

▪ Actiefiche

Soort actie	Taak IN4 : werking milieuadviesraad (MAR)	
Inkadering	MINA 3	Project 26 Samenwerking met milieu- en natuurverenigingen en andere maatschappelijke organisaties
	Provinciaal milieubeleidsplan 2004-2008	Project 12 Intensifiëren van de regiowerking milieu en natuur
Wetgeving	Samenwerkingsovereenkomst (cluster instrumentarium, voorheen basisovereenkomst)	
Initiatiefnemer	Gemeentebestuur Lubbeek	
Betrokkenen	Milieudienst, leden MAR, bevolking	
Doelgroepen	MAR, bevolking	
Planning	2005-2009	
Kost	Logistieke ondersteuning : 372 EUR/jaar	

**ACTIE IN5.
ACTIES NAAR GEMEENTELIJKE DIENSTEN (INTERNE MILIEUZORG)**

Bij de volgende acties die reeds in de andere hoofdstukken van het milieubeleidsplan zijn opgenomen, zijn de gemeentelijke diensten betrokken partij :

HOOFDSTUK	ACTIES	BETROKKEN DIENSTEN
Instrumentarium	- IN1 : verbeteren milieuvorming	- Milieudienst
Vaste stoffen - afvalstoffen	- AF6 : interne milieuzorg : afvalarme gemeentelijke werking	- Alle diensten
Vaste stoffen - milieuverantwoord productgebruik	- MVPROD1 : interne milieuzorg – verdere invoering milieuverantwoord productgebruik	- Aankoopdienst - Milieudienst - Technische diensten
Water - oppervlaktewater Water - rationeel watergebruik	- OW15 : stimuleren rationeel watergebruik bij het gemeentepersoneel en opmaak audit van gemeentelijke gebouwen over rationeel watergebruik in geval van renovatie of nieuwbouw	- Alle personeelsleden stimuleren rekening te houden met rationeel watergebruik. - Audit : energiecoördinator
Water - grondwater	- GW 4 : afkoppeling hemelwater bij gemeentelijke inrichtingen	- Technische dienst gebouwen - Dienst ruimtelijke ordening - Milieudienst
Natuurlijke Entiteiten	- NE1 : planmatige uitvoering van GNOP-acties	- Technische dienst groen
Hinder – geluid / geur / licht / afval	- HI11 : Voorkomen en beperken van lichthinder door openbare diensten (straatverlichting + verlichting van openbare gebouwen)	- Technische dienst gebouwen - Dienst ruimtelijke ordening - Milieudienst
Hinder – Bodemverontreiniging	- BO3 : opvolging sanering verontreinigde bodems - BO8 : uitbating gemeentelijke inrichtingen conform de milieuwetgeving - BO9 : reductie gebruik bestrijdingsmiddelen door gemeente	- Technische dienst wegen - Dienst ruimtelijke ordening - Milieudienst - Technische dienst groen
Hinder – Luchtverontreiniging	- LU1 : rationeel gemeentelijk energieverbruik - LU5 : onderhoud van de centrale verwarmingsinstallaties van de gemeentelijke inrichtingen	- Technische dienst gebouwen - Dienst ruimtelijke ordening - Milieudienst
Mobiliteit	- MOB2 : uitvoeren van concrete maatregelen rond milieu- en natuurvriendelijke voertuigen, natuurvriendelijke infrastructuur en sensibilisatie	- Dienst ruimtelijke ordening - Milieudienst - Aankoopdienst
Energie	- EN1 : uitvoeren van energieboekhouding en –zorgsysteem - EN3 : stimulering rationeel energiegebruik bij het gemeentepersoneel - EN5 : toepassen van hernieuwbare energiebronnen in eigen stedelijke gebouwen	- Alle personeelsleden stimuleren rekening te houden met rationeel energiegebruik. - Energiecoördinator - Technische dienst gebouwen - Dienst ruimtelijke ordening - Milieudienst

**ACTIE IN6.
ACTIES NAAR EXTERNE PERSONEN EN (DEEL)DOELGROEPEN**

Bij de volgende acties die reeds in de andere hoofdstukken van het milieubeleidsplan zijn opgenomen, zijn de huishoudens, de scholen, de bedrijven en handelaars en/of de verenigingen betrokken partij :

HOOFDSTUK	ACTIES	DOELGROEP(EN)
Instrumentarium	- IN4 : optimalisatie werking milieuvadviseraad	- Alle geïnteresseerde inwoners met een affiniteit voor milieu, natuur en duurzaamheid
Vaste stoffen – afvalstoffen	- AF1 : verbetering bestaande initiatieven i.v.m. selectieve inzameling - AF2 : meer correcte toepassing van principe ‘de vervuiler betaalt’ bij afvalinzameling - AF3 : voorkomen van illegaal ontwijkgedrag - AF4 : sensibilisatieacties afvalpreventie : voortzetting en activering bestaande initiatieven - AF5 : afvalpreventie : voorkomen van GFT, groenafval en snoeihout	- Huishoudens - Veringingen - Scholen - Bedrijven en handelaars
Vaste stoffen – milieuverantwoord productgebruik	- MVPROD2 : sensibilisatie i.v.m. milieuverantwoord productgebruik	- Huishoudens - Scholen
Water – oppervlaktewater	- OW5 : verhoging aansluitingsgraad op de riolering - OW9 : vergunningenbeleid i.v.m. het lozen van afvalwater en afkoppeling van hemelwater - OW10 : sensibilisatie m.b.t. het lozen van hemel- en afvalwater en duurzaam watergebruik	- Huishoudens - Veringingen - Scholen - Bedrijven en handelaars
Water – grondwater	- GW6 : afkoppeling hemelwater bij privé-woningen - GW7 : vergunningenbeleid t.a.v. grondwaterwinningen - GW8 : voorkomen en beperken vermessing - GW9 : oplossingen bieden voor erosieprobleemgronden van individuele landbouwers en sensibilisatie omtrent erosie	- Huishoudens - Landbouwers - Bedrijven en handelaars
Water – rationeel watergebruik	- OW10 : sensibilisatie m.b.t. het lozen van hemel- en afvalwater en duurzaam watergebruik	- Huishoudens - Veringingen - Scholen - Bedrijven en handelaars
Natuurlijke Entiteiten	- NE 4 : verlenen subsidies voor de aanplanting en het onderhoud van lijnvormige landschapselementen	- Huishoudens - Landbouwers - Bedrijven en handelaars

Hinder – geluid / geur / licht / afval	<ul style="list-style-type: none"> - HI2 : voorkomen en beperken van geluidshinder bij hinderlijke inrichtingen - HI3 : voorkomen en beperken van geluidshinder bij lokalen met dansgelegenheid - HI4 : voorkomen en beperken van geluidshinder bij niet-ingedeelde openbare inrichtingen en privé-inrichtingen van o.a. muziek en burenlawaai - HI5 : voorkomen en beperken van geluidshinder door verkeer/ aanpak vrachtverkeer in de stadskern - HI8 : voorkomen en beperken van geurhinder bij hinderlijke inrichtingen - HI9 : voorkomen en beperken van geurhinder bij niet-hinderlijke inrichtingen en inwoners - HI12 : voorkomen en beperken van lichthinder door hinderlijke inrichtingen, niet-hinderlijke inrichtingen en inwoners - HI13 : AF3 : voorkomen van illegaal ontwijkgedrag 	<ul style="list-style-type: none"> - Huishoudens - Veringingen - Bedrijven en handelaars
Hinder – Bodemverontreiniging	<ul style="list-style-type: none"> - BO2 : opvolging naleving bodemdecreet - BO4 : toezicht op opslag van gevaarlijke stoffen bij hinderlijke inrichtingen - BO5 : toezicht op opslag stookolie door particulieren - BO6 : voorkomen en beperken van vermesting 	<ul style="list-style-type: none"> - Particulieren - Huishoudens - Landbouwers
Hinder – Luchtverontreiniging	<ul style="list-style-type: none"> - LU2 : stimulering van rationeel energiegebruik bij de burgers - LU3 : stimulering van het gebruik van aardgas - LU4 : informeren en sensibiliseren van particulieren inzake het gebruik en onderhoud van centrale verwarmingsinstallaties en andere verwarmingsbronnen - LU6 : aanpak mobiliteit 	<ul style="list-style-type: none"> - Huishoudens - Particulieren
Mobiliteit	<ul style="list-style-type: none"> - MOB2 : uitvoeren van concrete maatregelen rond milieu- en natuurvriendelijke voertuigen, natuurvriendelijke infrastructuur en sensibilisatie 	<ul style="list-style-type: none"> - Particulieren - Bedrijven en handelaars
Energie	<ul style="list-style-type: none"> - EN2 : stimuleren rationeel energiegebruik bij de burgers - EN4 : stimuleren gebruik van hernieuwbare energiebronnen 	<ul style="list-style-type: none"> - Huishoudens - Particulieren